

Útmutató a közigazgatási hatóságok számára az innovációs célú közbeszerzésről

www.innovation-procurement.org

Megjelenési adatok

Útmutató a közigazgatási hatóságok számára az innovációs célú közbeszerzésről, 1. kiadás

Kiadó: Procurement of Innovation Platform
ICLEI – Local Governments for Sustainability (Projektkoordinátor)

Megrendelő szerkesztő: PIANOo – Dutch Public Procurement Expertise Centre

Szerző: Abby Semple, Public Procurement Analysis

Közreműködők: A Szerkesztő szeretné köszönetét kifejezni az alábbi személyeknek és szervezeteknek közreműködésükért és észrevételeikért: *Silvia Appelt*, Organisation for Economic Cooperation and Development; *Floris den Boer*, PIANOo - Dutch Public Procurement Expertise Centre; *Mark Hidson*, *Philipp Tepper*, ICLEI – Local Governments for Sustainability; *Marcin Kautsch*, PhD, egészségügyi menedzsment szakértő; *Klara Van Schoorisse*, City of Ghent; *Franziska Singer*, független szakértő; *Péter Szupping*, Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe; *Christophe Veys*, IWT Flemish Innovation Agency; *Bertrand Wert*, *Katja Reppel*, *Michael Arentoft*, Európai Bizottság; *Gaynor Whyles*, Jera Consulting, a PIANOo közbeszerzés-menedzsmenttel foglalkozó szakértői csoportja.

Design és formai kialakítás: Rebekka Dold, Freiburg | www.rebekkadold.de; Stephan Köhler, ICLEI – Local Governments for Sustainability

Nyomdai kivitelezés: Druckerei Kesselring GmbH, Emmendingen

Copyright: Public Procurement of Innovation Platform consortium, c/o ICLEI - Local Governments for Sustainability. Minden jog fenntartva. A projektkoordinátor írásbeli hozzájárulása nélkül a publikációt vagy annak bármely részét tilos bármilyen formában bármilyen eszközzel reprodukálni vagy lemásolni. Nyomdai kivitelezés Németországban, 100%-ban újrahasznosított és teljes mértékben klórmentes (TCF) papíron. Beszerezhető a Procurement of Innovation Platform titkárságán. E-mail: info@innovation-procurement.org

Jogi nyilatkozat: Az esetleges hibákért vagy hiányosságokért a kizárólagos felelősség a kiadót terheli. A tartalom nem feltétlenül fejezi ki a Bizottság hivatalos álláspontját. A jelen Útmutatóban található információk bármely módon történő felhasználásáért a Bizottságot nem terheli felelősség.

Köszönetnyilvánítás: Ez a kiadvány a Procurement of Innovation Platform projekt részét képezi, az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóságának támogatásával készült.

Kérjük, ossza meg velünk a kiadvánnyal kapcsolatos észrevételeit vagy megjegyzéseit. Szeretnénk megismerni az Ön(ök) véleményét! Vegye fel velünk a kapcsolatot az info@innovation-procurement.org email címen.

Tartalom

Előszó	4
1. rész - Bevezetés és PPI a gyakorlatban	5
Mi az innovációs célú közbeszerzés (PPI)?	5
Kiknek készült ez az útmutató?	6
Szakpolitikai kontextus	6
Az innovációs célú közbeszerzés szerepe	7
Miért nem valósul meg Európa-szerte nagyobb arányban az innovációs célú közbeszerzés?	8
Az EU új közbeszerzési irányelvei	8
Támogatott projektek	9
Procurement of Innovation Platform	11
Példák az innovációs közbeszerzésekre	11
A PPI előnyei	14
2. rész - Hogyan valósítható meg az innovációs célú közbeszerzés?	15
Alapelvek	15
Eljárások	18
Előzetes piaci konzultáció	19
Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés (PCP)	20
Versenypárbeszéd	22
Tárgyalásos eljárás	24
Innovációs partnerség	25
3. rész - PPI stratégia kidolgozása	27
A PPI stratégia tekintetében megvizsgálandó kérdéskörök	27
Szószedet	28
Esettanulmányok	30
Konkrét megoldás a levegőszennyezés csökkentésére	30
Innováció a takarításban	32
Az emberek és a környezet előtérbe helyezése	
Hatékonyság, minőség és fenntarthatóság az egészségügyben - Megoldás a kórházi ágyak tisztítására	34
A bioalapú textilszál fokozza az egyenruhák hatékonyságát	36
További források	38

Előszó

“Minden európai közigazgatási hatóság felelőssége, hogy az áruk és szolgáltatások termelése és fogyasztása során támogassák az innovációt. A fenntartható, innovatív áruk és szolgáltatások beszerzése az egyik legfontosabb eszköz az új technológiai vagy szolgáltatási megoldások ösztönzésére, ugyanakkor elősegíti az új munkahelyek teremtését, javítja az európai ipar és a kkv-k versenyképességét. Az innovatív beszerzés a közszolgáltatások terén is ösztönzi a hatékonyságot. Ezért eljött az idő a cselekvésre. Az európai ajánlatkérőknek jelentős szerep jut ebben a társadalmi átalakulásban. Az útmutató kifejti, hogy milyen lehetőségeket biztosítanak az új közbeszerzési irányelvek az innovációs célú közbeszerzésre. Megmutatja az utat, bemutatva a sikeres megoldásokat és azokat, akik az innovációt már jelenleg is közbeszerzési stratégiájuk kulcsfontosságú részének tekintik. Tekintettel arra, hogy a Horizont 2020 program keretében új források válnak elérhetővé az innovációs célú közbeszerzések céljaira, az elkövetkező hónapokban és években sok új sikertörténetről szeretnék hallani.”

- Antonio Tajani

az Európai Bizottság alelnöke, a Bizottság iparért és vállalkozáspolitikáért felelős biztosa

1. rész

Bevezetés és PPI a gyakorlatban

Mi az innovációs célú közbeszerzés (PPI)?

A közbeszerzés közpénzekből történő árubeszerzés, szolgáltatásmegrendelés vagy építési beruházás.

A hadsereg egyenruhától az autópályákig és iskolákig, az orvosi eszközöktől a takarítási szerződésektől és a szakmai szolgáltatásokig minden beletartozik. Az uniós közbeszerzések becsült összértéke évi 2 trillió euró, azaz az uniós GDP 19%-a¹. A közpénzek elköltésének módja nyilvánvaló hatást gyakorol a gazdaságra csakúgy, mint az azt elköltő szervezetekre és a szolgáltatásaikat végső soron igénybe vevő állampolgárokra is.

Az innováció arról szól, hogy ehhez új és hatékonyabb módszerek szülessenek. Egy megfelelőbb tervezéssel kialakított termék vagy épület fokozhatja a termelékenységet és a kényelmet, ugyanakkor csökkentheti a környezeti hatást. A nyilvántartásban vagy az információ megosztásban alkalmazott új módszerek hatékonyabbá tehetik az adminisztrációt. Egyes újítások azonnali költségmegtakarítást hoznak

a közigazgatási hatóságoknak, míg mások induló beruházást tesznek szükségessé a hosszabb távú nyereség érdekében. Egy olyan időszakban, amikor csökken az állami költségvetés, az innováció megkönnyítheti az alapvető fontosságú infrastruktúra kialakítását és szolgáltatások nyújtását.

Az innováció jelentőségét nemzetközileg is elismerték, amikor a Gazdasági

Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) kidolgozta az innovációs tevékenységek mérésének és értelmezésének kereteit.² Az innovációs folyamat magában foglalja a kutatás-fejlesztést (K+F) és az olyan későbbi szakaszokat, mint a gyártást megelőző fázis, a gyártás, a terjesztés, a képzés, a piaci előkészítés és az új szervezési vagy marketing módszerek. Jelenleg Európa kevesebbet költ kutatás-fejlesztésre mint az USA, Japán, és számos más ország. Becslések szerint, ha 2020-ra a kutatás-fejlesztésbe történő befektetések eléri az uniós GDP 3%-át, 3,7 millió új munkahely jönne létre, és 2025-re 795 milliárd euróval nőne az éves GDP.³

Az innováció olyan új vagy jelentős mértékben továbbfejlesztett termék, szolgáltatás vagy folyamat – beleértve többek között a termelési, építési, illetve konstrukciós folyamatokat –, új marketingmódszer, vagy új szervezési mód megvalósítása az üzleti gyakorlatban, amelynek célja, hogy elősegítse a társadalmi kihívások leküzdését.

¹ Európai Bizottság (2011) 2010. évi Közbeszerzési mutatók, 1. oldal.

² Lásd: OECD (2010) *The OECD Innovation Strategy: Getting a Head Start on Tomorrow*; OECD és Eurostat (2005) *Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data* (Oslo kézikönyv: Útmutató az innovációra vonatkozó adatok gyűjtéséhez és értelmezéséhez) (3. kiadás).

³ Zagamé, P. (2010) *The cost of a non-innovative Europe*, 16. oldal, idézi a SEC (2010) 1161 *Innovation Union*.

PHA a K+F eredményeit az állami szektor beépítésébe és általa használt termékekbe és szolgáltatásokba, még ennél is nagyobb lehet a nyereség. Az OECD és az Európai Bizottság jelenleg tekinti át, hogy hogyan lehet mérni a közbeszerzés, a K+F és az innováció közötti kapcsolatot. A munka eredményei várhatóan 2014-ben látnak napvilágot.

A PPI célja, hogy áthidalja a szakadékot a legmodernebb technológia és folyamatok, valamint a közsférához tartozó ügyfelek és felhasználók között, akik élvezik az előbbieket előnyeit. Az útmutatóban szereplő esettanulmányok nyomán világossá válik, hogy a kockázat, a költségek, a partnerség és a haszon megosztása egyaránt a PPI fontos részét képezi. Az uniós szabályozás értelmében több különböző közbeszerzési megoldás létezik e megfontolások egyensúlyba hozására, ideértve a 2014. évi közbeszerzési irányelvekben szereplő új lehetőségeket is.⁴ A jelen útmutató mind a K+F szolgáltatások kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésével (PCP), mind az innovatív termékek kereskedelmi léptékű beszerzésével foglalkozik - ez utóbbira helyezve a hangsúlyt.

Kiknek készült ez az útmutató?

Ez az útmutató elsősorban azoknak készült, akik a közbeszerzési eljárások megtervezéséért és megvalósításáért felelnek (ajánlatkérők). Részletes tájékoztatást nyújt a PPI kapcsán felmerülő „miért, mit és hogyan” kérdésekről, ideértve az Európa-szerte működő közigazgatási hatóságok által készített esettanulmányokat, az eljárások magyarázatait, definíciókat és a közös érdekeket érintő kérdésekre adott válaszokat. Érdeklődésre tarthat számot a politikai döntéshozók, a tanácsadók, a magánvállalatok és minden olyan szereplő körében, akik érdekeltek a PPI sikerében. Egyre több magánszemélyt és szervezetet érint az innovációs közbeszerzés, ideértve a nemzeti és regionális innovációs ügynökségeket is. Az útmutató célja, hogy átfogó képet nyújtson a PPI jogi és gyakorlati oldaláról, minden olvasó számára világos és érthető nyelvezettel.

Az Európa 2020 stratégia célkitűzései A 2020-ra megvalósítandó 5 célkitűzés

Foglalkoztatás:

A 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya érje el a 75%-ot

K+F:

Az EU GDP-jének 3%-át K+F beruházásokra kell fordítani.

Éghajlatváltozás és energia:

Az üvegházhatású gázok kibocsátását 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest (vagy akár 30%-kal, ha adottak az ehhez szükséges feltételek); a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni; az energiahatékonyságot 20%-kal kell javítani

Oktatás:

A lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen

Szegénység és társadalmi kirekesztettség elleni harc:

Legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent

Kövesse nyomon az elért eredményeket internetes oldalunkon: www.bit.ly/europe2020targets

Szakpolitikai kontextus

Az Európai Unió aktívan támogatja az innovációs célú közbeszerzést számos olyan, az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó szakpolitikával, amely az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célozza meg. Az Európa 2020 stratégia célként fogalmazta meg, hogy 2020-ra az EU GDP-jének 3%-át K+F beruházásokra kell fordítani, a további célkitűzések pedig a foglalkoztatással, az éghajlatváltozással és energiával, az oktatással, valamint a szegénységgel és társadalmi kirekesztettséggel kapcsolatosak. A tagállamok, a fenti célok megvalósításának támogatása érdekében megfogalmazták nemzeti célkitűzéseiket.

A 2010-ben elfogadott, „Innovatív Unió” elnevezésű kiemelt kezdeményezés⁵ több, mint harminc intézkedést tartalmaz, melyeknek célja a partnerségek

⁴A 2014/23/EU irányelv (koncessziós irányelv); a 2014/24/EU irányelv (a közsféráról szóló irányelv); a 2014/25/EU irányelv (közfoglaltató irányelv). A jelen útmutatóban szereplő hivatkozások az esetek többségében a közsféráról szóló irányelvre vonatkoznak, mindazonáltal számos ugyanolyan rendelkezést és lehetőséget tartalmaz a koncessziós és a közfoglaltató irányelv is.

⁵www.bit.ly/innovation-union-initiative

létrehozásának és a közbeszerzési költségvetés stratégiai felhasználásának ösztönzése, a finanszírozáshoz való hozzájárulás lehetővé tétele, a kutatási infrastruktúra fejlesztése és az előrehaladás mérése.

A közbeszerzésen belül külön költségvetést kell biztosítani olyan újításokra, amelyek javítják a közszolgáltatások hatékonyságát és minőségét, ugyanakkor fontos társadalmi kihívások leküzdését szolgálják. Útmutatás, pénzügyi támogatás, nyilvános rendezvények és díjak odaítélése segíti az ajánlatkérőket abban, hogy diszkrimináció-mentesen, nyílt módon valósíthassák meg a PPI-t, hogy összegyűjthessék az igényeket, közös műszaki leírást fogalmazzanak meg és elősegítsék a kis- és középvállalatok (kkv-k) részvételét. Az alábbiakban ismertetett projektek e finanszírozás példáit mutatják be működés közben.

A Horizont 2020, mely az unió új kutatás-fejlesztési keretprogramja, további támogatás nyújtásával segíti elő, hogy mind a cégek, mind a közigazgatási szervek teljesíteni tudják az innovációs célkitűzéseket. 2014 és 2020 között 70,2 milliárd euró összegű támogatás válik elérhetővé az „Innovatív Unió” és az Európa 2020 stratégia céljainak elérése érdekében, és ebből az összegből több millió koncentrálódik kifejezetten az innovációs közbeszerzésre. E támogatás egy része a kutatás és a piac közötti szakadék áthidalására irányul, segítséget nyújtva a cégeknek, hogy a technológiai eredményeket életképes kereskedelmi megoldásokká fejlesszék. A keresleti oldalon a támogatás a teljes innovációs ciklust - a kutatás-fejlesztéstől és a prototípus-készítéstől egészen a szabványok alkalmazásáig és az első vevői implementációig (customer implementation) - le fogja fedni.

Az innovációs célú közbeszerzés szerepe

Az ajánlatkérők K+F szolgáltatásokról és innovatív megoldásokról szóló ajánlati felhívásaira nyújtott támogatás kiegészíti a szubvenciók alkalmazását. A legtöbb esetben ez utóbbit a cél szolgálja, hogy nagyobb kockázatvállalásra ösztönözze az ipart és a kutatókat az új technológiák kifejlesztése és alkalmazása során. Általában véve olyan új technológiai dimenziók széleskörű kiaknázását teszi lehetővé, amelyek több különböző területen hasznosíthatók.

Ezzel szemben az innovációs célú beszerzést az ajánlatkérők igényei alakítják, és az ezekhez igazodó konkrét megoldások kifejlesztését célozza. A PPI már egy korai fázisban lehetőséget ad a tesztelésre, ezáltal elősegítve, hogy az ajánlattevők hatékonyabban fel tudják mérni az új megoldások iránti igényt, és le tudják rövidíteni a piacra juttatás idejét. Az ajánlatkérők összehasonlíthatják az egymással versenyző megoldásokat, és a legjobb áron szerezhetik be a célnak megfelelő innovatív megoldást. Így elkerülhetik egyrészt a szükségtelen funkciók miatti költségeket, másrészt, hogy „leragadjanak” egyetlen ajánlattevőnél, ugyanakkor figyelembe vehetik a közszféra hosszabb távú igényeit.

Amellett, hogy kielégíti a közszféra egyes szervezeteinek igényeit, a PPI magában rejti annak lehetőségét is, hogy „katalizátorként” működjön, tehát szélesebb körben is ösztönözze az innovatív megoldások beszerzését. Tekintetbe véve, hogy az ajánlatkérők „kritikus tömeget” jelentenek, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy mind a közszféra, mind a magánszféra igényei az új technológiák és folyamatok felé tolódjanak el. Bizonyos ágazatokban a közszféra „keresleti húzóereje” új piacokat teremthet az innovatív termékek és szolgáltatások számára. Két példa erre az egészségügy és a civil társadalmat kiszolgáló hálózati infrastruktúra.

Miért nem valósul meg Európa-szerte nagyobb arányban az innovációs célú közbeszerzés?

- Hiányzik az ösztönzés, vagy hibás az ösztönzés arra, hogy ne a már meghonosodott árut vegyék meg a hosszú ideje meglévő ajánlattevőktől, hanem az innovatív megoldásokat az új vállalatoktól (kockázatkerülés)
- Problémák vannak a tudatossággal, az ismeretekkel, a tapasztalattal és a képességekkel az új technológiák és piaci fejlesztések területén
- Mivel a közbeszerzésre gyakran tisztán pénzügyi és adminisztratív feladatként tekintenek, azt nem igazították a szélesebb körű szakpolitikai célkitűzésekhez (pl. egészségügy, környezetvédelem, közlekedés)
- A közbeszerzési piacok széttagoltsága Európában erőteljesebb, mint máshol, ami nehezebbé teszi a „kritikus tömeg” elérését, és korlátozza a szabványosítottabb vagy átjárhatóbb megoldások ösztönzésének lehetőségét
- Az innovatív kkv-k speciális nehézségekkel szembesülnek, ha közvetlen ajánlattevőként szeretnének fellépni

Az EU új közbeszerzési irányelvei

2014-ben új közbeszerzési irányelvek születtek, amelyek felváltották a 2004. évi irányelveket, továbbá kiterjednek a koncessziós szerződések odaítélésére is. Az új irányelvek számos lehetőséget nyújtanak az innovációs célú közbeszerzésre, fenntartva a versenyről, az átláthatóságról, az egyenlő bánásmódról és **raz uniós támogatásokról szóló szabályoknak való megfelelésre**⁶ vonatkozó alapvető követelményeket. Két új eljárástípus valószínűleg különösen fontos lesz azon ajánlatkérők számára, amelyek innovatív árukat, szolgáltatásokat kívánnak beszerezni vagy építési beruházásokat kívánnak megvalósítani: az **innovációs partnerség**⁷ és a **tárgyalásos eljárás**. Ezeket az eljárástípusokat ismerteti az útmutató 2. része.

A **versenypárbeszéd** is könnyebben hozzáférhetővé válik, egyértelműbb szabályok vonatkoznak a végső szakaszokra és az ajánlatok lehetséges kiigazítására. Mindhárom eljárástípus elérhető lesz az olyan szerződések esetében, amelyek tervezési vagy újítási elemet tartalmaznak, vagy ha a műszaki leírást nem lehet kellő pontossággal meghatározni. Ennek köszönhetően az ajánlatkérők rugalmasabban választhatják ki azt az eljárástípust, amelyik megfelel az igényeiknek, és több megoldás közül választhatnak.

Az új és átdolgozott eljárástípusokon túlmenően, a 2014. évi irányelvek támogatják azokat a közbeszerzési eljárásokat, amelyek „innováció barátok” minősülnek. Az előzetes piaci egyeztetés és a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés (PCP) lehetősége nagy hangsúlyt kap. Az irányelvek erősebb jogi alapokra helyezik a környezeti és szociális szempontok figyelembe vételét a közbeszerzési eljárás különböző szakaszaiban, valamint az életciklus-költségek meghatározására irányuló módszer alkalmazását a nyertes ajánlat odaítélési szakaszában. A környezeti és szociális szempontok, valamint az életciklus-költségek figyelembe vétele előmozdíthatja az innovatív megoldásokat, mivel lehetővé teszi a beszerzők számára, hogy a beszerzési áron túlmutató szempontokra koncentráljanak. Hasonlóképpen, a funkcionális vagy teljesítményalapú műszaki leírások alkalmazása több teret enged az innovációs javaslatoknak.

A kiválasztási eljárásokat és a dokumentációra vonatkozó követelményeket érintő változások célja szintén a kkv-k - amelyek közül számos kimagaslóan innovatív - részvételének elősegítése. A közös közbeszerzésre vonatkozó új szabályozás célja, hogy elősegítse az ajánlatkérők közötti együttműködést, amely ösztönzőleg hat az innovatív projektekkel kapcsolatos kockázat és haszon megosztására, és az igények összegyűjtésére. De talán az a legfontosabb, hogy az új irányelvek végrehajtása arra ösztönzi a tagállamokat és az egyes hatóságokat, hogy stratégiai szempontból értékeljék a közbeszerzést és meghatározzák, hogy mi a legjobb módszer az innováció és más célok megvalósítására. A 2014-től 2020-ig tartó időszakban számos szervezet fog új módszereket magáévá tenni a jobb közbeszerzési eredmények elérése érdekében, és ezt a folyamatot az elektronikus rendszerek nagyobb mértékű igénybe vételének kell végigkísérnie.

⁶ Lásd még különösen a Bizottság „Framework for state aid for research and development and innovation” („A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretrendszere”) című közleményét (C(2014) 3282).

⁷ Az innovációs partnerséget meg kell különböztetni az európai innovációs partnerségektől (EIP-k). Bővebb tájékoztatás található az EIP-k kapcsán az alábbi internetes címen: www.bit.ly/european-innovation-partnerships

A 2014. évi közbeszerzési irányelvek:

Az innovációs célú közbeszerzésről (PPI) szóló rendelkezések összefoglalása

- A dokumentációra vonatkozó követelmények egyszerűbbé tétele a kiválasztási szakaszban
- Mentesség biztosítása a K+F szolgáltatások számára
- Az előzetes piaci konzultációról szóló szabályok
- Funkcionális vagy teljesítményalapú műszaki leírások
- Innovációs partnerség
- Tárgyalásos eljárás
- A versenypárbeszéd hozzáférhetőbbé tétele
- Környezeti és szociális szempontok alkalmazása, valamint az életciklus-költségek figyelembe vétele
- A közös közbeszerzésről szóló szabályok
- Jelentéstétel az innovációs célú közbeszerzésekről és a kkv-k részvételéről

Támogatott projektek

A PPI politika támogatásának keretei között az Európai Bizottság 2011-ben pályázati felhívást tett közzé, melynek eredményeként kísérleti projektek jöttek létre. E projektek hivatkozási alapként szolgálnak az útmutató számára, mivel a koordinátorok és a partnerek megosztják véleményüket azokról a lehetőségekről és akadályokról, amelyeket az innovációs célú közbeszerzések során tapasztaltak. A kísérleti projektek az alábbiak:

Név	Internetes cím	Koordinátor	Szektor/a célzott megoldások
HAPPI	www.happi-project.eu	Resah Ile-de-France (FR)	Egészséges időskor (kommunikáció, gondozás, mobilitás, étkezés, alvás és személyi higiénia)
FIRED-uP	www.fired-up.eu	London Fire Brigade (UK)	A tűzoltó járművek környezeti hatása
EcoQuip	www.ecoquip.eu	UK Dept. for Business, Innovation and Skills (UK)	Kórházi felszerelés, fogyóeszközök és szolgáltatások
SYNCRO	www.syncromobility.eu	Conseil Général de l'Isère (FR)	Információs rendszerek a közlekedés résztvevőinek
SPEA	www.speaproject.eu	Barcelona City Council (ES) Energy efficiency for municipal buildings	Az önkormányzati épületek energiahatékonysága
Innobooster	www.bbg.gv.at/english-information/projects/innobooster-inlife	Austrian Federal Procurement Agency (AT)	Irodabútorok és irodai világítás
Innobuild	www.innobuild.eu	Municipality of Lyngdal (NO)	Fenntartható épületrendszerek
Pro-LITE	www.pro-litepartnership.eu	Transport for London (UK)	Földalatti hálózatok, felszíni közlekedés és épületek világítása
INNOCAT	www.sustainable-catering.eu	ICLEI - Local Governments for Sustainability (DE)	Ökoinnovatív étkeztetés iskoláknak, egészségügyi és jóléti szolgálatoknak és munkahelyi étkezdéknek
PAPIRUS	www.papirus-project.com	Tecnalia Research & Innovation Pamplona (ES)	Közel nulla energiaigényű épületek beszerzése
PROBIS	www.bit.ly/envipark-probis	Environment Park Turin (IT)	Új szerződésmenták innovatív épületekre vonatkozóan

Minden egyes projektnek vannak partnerei más tagállamokban is, és mindegyik a saját módszerét követi a piaci elkötelezettség növelése és a közbeszerzés tekintetében. Az útmutató a projektek megvalósítása során szerzett tapasztalatokat tükrözi, valamint a következő részben bemutatásra kerülő esettanulmányokat. Felhívjuk az olvasók figyelmét arra, hogy a fent említett projektek alakulását nyomon követhetik azok internetes oldalain, valamint a Procurement of Innovation Platform internetes oldalán.

További pályázati felhívások nyomán számos olyan projekt született Európa-szerte, amely az innovációs célú közbeszerzést (PPI), valamint a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzést (PCP) célozza meg. Az alábbi projektek közös, határokon átnyúló PCP megvalósítására irányulnak, az Európai Bizottság társfinanszírozásában:

Nombre	Web	Coordinator	Sector / Soluciones
CHARM	www.bit.ly/charm-pcp	Highways Agency (UK)	Forgalomirányítási rendszerek
Smart@Fire	www.smartatfire.eu	Flemish Innovation Agency (BE)	„Intelligens” egyéni védőeszközök
V-CON	www.rws.nl/v-con	Ministry of Infrastructure and the Environment (NL)	Épületinformációs modellezés
SILVER	www.silverpcp.eu	Technology Strategy Board (UK)	Robotika az idősek független életvitelének szolgálatában
DECIPHER	www.decipherpcp.eu	Catalan Agency for Health Quality and Assessment (ES)	Elektronikus betegnyilvántartás
PRACE-3IP	www.bit.ly/1mXUwTA	Jülich Research Centre (DE)	Energiahatékony, nagy teljesítményű számítástechnika
C4E	www.cloudforeurope.eu	Fraunhofer Institute for Open Communications Systems (DE)	Felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások
IMAILE	www.bit.ly/IMAILE-FP7	Halmstads Kommune (SE)	E-tanulás az uniós tanteremben
THALEA	www.thalea-pcp.eu	University Clinic Aachen (DE)	Intenzív osztályok a válságos állapotban lévő betegek ellátásának javítása érdekében, a távorvoslás és a telemonitoring segítségével
ENIGMA	www.bit.ly/enigma-project	Eindhoven (NL)	Közvilágítás
NYMPHA-MD	www.bit.ly/nympha-md	CREATE-NET (IT)	Új módszer a hangulatzavar kezelésére
UNWIRED-HEALTH	www.bit.ly/unwired-health	Fundació TicSalut (ES)	Az egészségügyi ellátás átformálása a mobil gondozás bevezetésével
PREFORMA	www.preforma-project.eu	Riksarkivet - National Archives (SE)	A fájlformátumok és archiválás jövőbeni szabványai

Számos további, a PPI és PCP jegyében létrehozott program szintén részesült támogatásban. Ezek áttekintése, valamint a jövőbeni finanszírozási pályázati felhívások megtalálhatók a Cordis (www.cordis.europa.eu) és a Horizont 2020 keretprogram (www.ec.europa.eu/programmes/horizon2020) honlapján.

Procurement of Innovation Platform

A Procurement of Innovation Platform célja, hogy az innovációs célú közbeszerzés széles körben elterjedjen Európában. A Platform azért jött létre, hogy segítsen a közigazgatási hatóságoknak, az ajánlatkérőknek, a politikai döntéshozóknak, a kutatóknak és más érdekelt feleknek kiaknázni a PPI-ben rejlő hatalmat. A PPI, amelyet kifejezetten úgy alakítottak ki, hogy kielégítse a felhasználók igényeit, három elemet foglal magában:

- A www.innovation-procurement.org internetes oldal a PPI-hez és a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéshez kapcsolódó összes dolog első megjelenési helye. Tartalmazza a legfrissebb híreket, eseményeket, az uniós jogi kereteket, a szakpolitikai támogatást és friss információkat a PPI-vel és PCP-vel kapcsolatos projektekről.
- A Procurement Forum (Közbeszerzési Fórum) internetes oldalon www.procurement-forum.eu az ajánlatkérők és más érdekelt felek felvehetik egymással a kapcsolatot, megvitathatnak és megoszthatnak PPI témákat, tehát kommenteket küldhetnek, dokumentumokat, képeket vagy videókat tölthetnek fel. A felhasználók csoportokat alkothatnak egyes témák megvitatása vagy valamely projekt létrehozása vagy koordinálása céljából.
- Az innovációs célú közbeszerzés központi adatbázisa, a www.innovation-procurement.org/resources online forrásközpont internetes oldalán egy helyen megtalálhatóak a PPI-vel kapcsolatos hasznos dokumentumok és példák. A forrásanyagban megtalálhatóak uniós szakpolitikai és stratégiai dokumentumok, eszközök, esettanulmányok, projektekről és kezdeményezésekről szóló részletes tájékoztatás, valamint jelentések.

A platformot az ICLEI hozta létre az Európai Bizottság támogatásával; együttműködő partnerek az alábbiak: PIANOo – the Dutch Public Procurement Expertise Centre (Holland Közbeszerzési Szakértői Központ), REC – the Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (Közép-és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ) és az IWT – the Flemish Agency for Innovation by Science and Technology (Flamand Innovációs Ügynökség). Örömmel vesszük a platformmal kapcsolatos visszajelzéseket az alábbi email címen: info@innovation-procurement.org. A platform tevékenységeit - ideértve a díjak odaítélését és a rendezvényeket - figyelemmel kísérhetik a Twitteren (@ProcureInno) és a LinkedIn közösségi oldalon (Supporting Public Procurement of Innovation).

Példák az innovációs közbeszerzésre

A következő két oldalon és az útmutató végén néhány rövid példát mutatunk be az innovációs célú közbeszerzésre. E példák ismertetik, hogy különböző piaci szegmensekben milyen közbeszerzési módszer vezetett innovatív eredményekhez. Minden egyes példa olyan emberekkel készített, első kézből származó interjúkon alapul, akik közvetlenül részt vettek a folyamatban. A példák az alábbiakat mutatják be:

- Hogyan merült fel az igény a közbeszerzésre, mekkora volt a költségvetés, milyen határidők vagy más fontosabb befolyásoló tényezők játszottak szerepet.
- Milyen típusú PCP és közbeszerzési eljárás alkalmazására került sor
- Hogyan reagált a piac, és milyen kihívásokkal szembesültek
- Összességében milyen eredményt értek el a költségek, a minőség és az innováció szempontjából

További, az innovációs célú közbeszerzéssel kapcsolatos példák találhatók a platformon. Kérjük, hogy az olvasók is küldjék el saját esettanulmányukat a Közbeszerzési Fórumra.

ESETTANULMÁNY ①

Detmold (Németország): Konkrét megoldás a levegőszennyezés csökkentésére

Amikor nagy forgalmat lebonyolító, központi buszállomásának felújítását tervezte, Detmold város lehetőséget látott arra, hogy csökkentse a levegőszennyezést. A projekt célja az volt, hogy javítsa a forgalom eloszlását és a hozzáférhetőséget, de amikor a város kutatókkal és szállítókkal lépett kapcsolatba, megtudta, hogy alkalmazhatnak fotokatalitikus betont a szennyező anyagok aktív csökkentése érdekében. Ez a megoldás várhatóan 40%-kal fogja csökkenteni a nitrogén-oxid szintet az adott területen.

A teljes tanulmány a 30. oldalon olvasható

ESETTANULMÁNY ②

Ghent (Belgium): Szociális és környezetvédelmi innováció a takarítási szolgáltatások terén

Ghent felel 340 helyiség takarításáért, ami 450 embernek ad munkát. Mivel a város olyan tisztítószer bevezetését tervezte, amelyeknek kisebb a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt negatív hatása, néhány helyen elkezdte olyan termékek ellenőrzött kipróbálását, amelyeknek alacsonyabb az életciklusra kiterjedő negatív hatása. Az eredmények alapján úgy döntött, hogy ösztönzi a probiotikus tisztítószer használatát meglévő szerződésén belül, ezen túlmenően pedig olyan rendelkezésekkel bővíti azt, amelyek a hátrányos helyzetű munkavállalók alkalmazására vonatkoznak.

A teljes tanulmány a 32. oldalon olvasható

ESETTANULMÁNY ③

© George Koll, dreamstime.com

Erasmus Egyetemi Orvosi Központ (Hollandia): Fenntartható megoldás a kórházi ágyak tisztítására

Az Erasmus Egyetemi Orvosi Központ azt a nagyszabású célt tűzte ki maga elé, hogy 2020-ra csökkentse ökológiai lábnyomát és energiafogyasztását. A kórház ágytisztító gépe munkaerőigényes volt, energia- és vízfelhasználás szempontjából pedig nem volt hatékony. A kórház azt a célt tűzte ki maga elé, hogy hatékonyabb és fenntarthatóbb megoldást találjon, és beszerezze azt. Piaci konzultáció, forward commitment procurement (előzetes kötelezettségvállaláson alapuló közbeszerzés) és versenypárbeszéd alkalmazásával a kórház odaftélhetett egy szerződést egy olyan innovatív, automata ágytisztító berendezés beszerzésére céljából, amely jóval kevésbé erőforrás-igényes.

☞ A teljes tanulmány a 34. oldalon olvasható

ESETTANULMÁNY ④

© Rawicz County Hospital

Rawicz Megyei Kórház (Lengyelország): Új módszerek és anyagok az egyenruha beszerzés területén

Az elmúlt évtizedben a Rawicz kórház javítási és felújítási munkálatokat végzett helyiségei egy részében az energiahatékonyság fokozása céljából, vegyes eredménnyel. Az intézmény vezetője felismerte, hogy új oldalról kell megközelíteni a problémát, és körvonalazódott egy kísérleti innovációs közbeszerzési projekt, mely a kórházi egyenruhák beszerzését célozta. A személyzettel történő konzultáció nyomán sikerült kidolgozni egy eredményorientált műszaki leírást, amelyet egy versenypárbeszéd során alkalmaztak. A nyertes ajánlattevő olyan egyenruhákkal látja el a kórházat, amelyek innovatív, bioalapú anyagot tartalmaznak, és amelyeknek életciklus-költsége alacsonyabb, mint a régi egyenruháké.

☞ A teljes tanulmány a 36. oldalon olvasható

A PPI előnyei

A fenti példák, valamint az innovációs célú közbeszerzésről szóló egyéb tanulmányok alapján kiemelhetünk néhány előnyt:

A közigazgatási hatóság számára...

- Megoldások a meghatározott igényekre és kihívásokra
- Új szállítók és szolgáltatók megismerése
- Költségmegtakarítás rövid, közép- és hosszú távon
- Elégedettebb személyzet és felhasználók
- Olyan tudás, szakértelem és technikák kifejlesztése, amelyek más projektekben is alkalmazhatók
- Az innovációval kapcsolatos helyi, nemzeti és uniós forrásokhoz való hozzáférés lehetősége
- Hozzájárulás a környezeti, szociális politika célkitűzéseinek megvalósításához
- Pozitív publicitás és a hírnév javítása
- A licencre adáshoz vagy közös vállalkozáshoz kapcsolódó kereskedelmi előnyök

“Az innovatív közbeszerzés lehetővé tette számunkra, hogy tegyünk valamit a környezetért, bevezessünk egy új terméket, és tegyünk valamit a városban, ami hozzáadott értéket teremt a város polgárai számára.”

Thomas Lammering,
City of Detmold, Németország

Az ajánlattevők számára...

- A közsférához tartozó, értékes ügyfelek elérése
- Lehetőség kutatás végzésére, és az ötletek piaci értékesítésére
- A közsféra kihívásainak és prioritásainak megértése
- Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésben és közbeszerzési eljárásokban való részvétel
- Szakértelem és gyakorlati készségek kialakítása
- Az innovációval kapcsolatos helyi, nemzeti és uniós forrásokhoz való hozzáférés lehetősége
- Pozitív publicitás és a hírnév javítása
- Nagyobb esély a jövőbeni szerződések elnyerésére
- A licencre adáshoz vagy közös vállalkozáshoz kapcsolódó kereskedelmi előnyök

Tény: A Manchester Institute of Innovation Research által közzétett kutatás kimutatta, hogy ha a vállalatok olyan, a közsféra által meghirdetett szerződéseket nyernek el, amelyek innovációt várnak el tőlük, akkor majdnem 80 százalékuk nyer el további, a közsféra által meghirdetett szerződéseket, 55 százalékuk növeli eladásait a magánszektorban, és körülbelül 30 százalékuk esetében nő a tengerentúli értékesítések száma.

Forrás:
Edler, J., Georgiou, L., Uyarra, E., Yeow, J. (2011)
Procurement and Innovation: Underpinning the debate.

A társadalom számára...

- Jobb minőségű közszolgáltatások és infrastruktúra
- Szakképzettséget igénylő munkahelyek teremtése és beruházások
- A környezeti és társadalmi kihívások kezelése (pl.: éghajlatváltozás, energiahatékonyság, az erőforrások felhasználása, öregedő társadalmak, társadalmi kirekesztettség)
- Az adófizetők pénzének „okosabb” felhasználása
- A kis- és középvállalkozások támogatása
- Az ötletek átadása más szektoroknak és iparágaknak
- A nemzetközi verseny ösztönzése
- Új iparágak kialakításának lehetősége
- Az életszínvonal javítása

“Úgy gondolom, a válság megtanított minket arra, hogy nemcsak növekvő, munkahelyeket nyújtó és a környezetvédelmi célokat tiszteletben tartó gazdaságra van szükségünk, hanem rugalmasan reagáló gazdaságra is. Olyan gazdaságra, amelynek az alapjai szilárdak, nem futóhomokra épültek. Olyan gazdaságra, amely nem adósság, spekuláció és pénzsóvárság által táplált növekedést generál, hanem fenntartható növekedést. Újra és újra rádöbbenek, hogy a központi innováció milyen sokkal járul hozzá a cél eléréséhez.”

Máire Geoghegan-Quinn,
a kutatásért, innovációért és tudományért felelős biztos

2. rész

Hogyan valósítható meg az innovációs célú közbeszerzés?

2

Hogyan valósítható meg a PPI?

Alapelvek

Az előző részben szereplő példákban kiviláglik, hogy az innovációs célú közbeszerzés esetében nem létezik „egy kaptafás” megközelítés. Az eltérő igények, ajánlatkérő és piaci ágazat egymástól eltérő lépéseket és eljárásokat kívánnak meg. Mindazonáltal le lehet vonni néhány közös tanulságot azon ajánlatkérők tapasztalatai alapján, amelyek már valósítottak meg innovációs közbeszerzést:

Korai kezdés – minden ajánlatkérő tudatában van annak, hogy az időkeretek hogyan képesek befolyásolni a beszerzés eredményét. Túl gyakori, hogy a dokumentumokat siettetik, vagy az ajánlattevők nem kapnak elég időt arra, hogy meg tudjanak felelni az összetett követelményeknek. Más esetekben az eljárások - felemészve a forrásokat - évekig elhúzódhatnak, és a felek emiatt arra kényszerülnek, hogy más lehetőségeket kihagyjanak. A PPI esetében egy kis előre tekintő tervezés nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy maga a közbeszerzés időben megtörténjen. Amint egy igény felmerülése világossá vált (pl. „igényfelmérés” útján), el lehet kezdeni a piac elemzését és a megfelelő eljárástípusok meghatározását, abban az esetben is, ha még nem született döntés a részleteket és a költségvetést illetően. A formális eljárás megkezdése előtti időt lehet arra is fordítani, hogy olyan, a köz- vagy a magánszférához tartozó szervezetekkel konzultáljanak, amelyek már megvalósítottak hasonló beszerzést. Az előzetes kötelezettségvállaláson alapuló

közbeszerzés (forward commitment procurement - FCP) segítségével idejekorán értesíteni lehet a piacot a jövőbeni szerződésekről, így az eljárásban való részvétellel ösztönzi a szereplőket.

A piac ismerete – talán a legfontosabb tanulság, amely a PPI példákban levonható. Az innovatív termék vagy szolgáltatás potenciális szállítási láncának alapos ismerete - amely túlmutathat az értékesítési vezetőknél meglévő tudásán - elengedhetetlen. Ez azért szükséges, mert az innovációs célú közbeszerzésben gyakran előfordul, hogy új piaci szereplők vagy csoportok vesznek részt, különleges anyagok vagy szolgáltatások beszerzésére van szükség, és új módon épül fel a szerződés vagy a kifizetés. Ahhoz, hogy megértsük, hogy a szállítási lánc oldaláról mekkora mozgáster és hajlandóság áll rendelkezésre ehhez, részletekbe menő kutatásra és a közbeszerzést megelőzően a piaci elkötelezettség (market engagement) növelésére lehet szükség. Értékes lehet a szakemberektől vagy más, a piacról aktuális ismeretekkel rendelkező szereplőktől kapott tanács. Ha teljes képet akarunk kapni, lehetőség szerint minél több információforrással konzultáljunk. Az „előzetes piaci konzultációval” részletesebben foglalkozik az útmutató következő része. A korai piaci elkötelezettség növeléshez (early market engagement) nyújthatnak támogatást a saját szervezetben belüli más osztályok csakúgy, mint az innovációs ügynökségek és az uniós modellek.

A kockázatok felmérése és aktív kezelése

– a projektirányítás részeként, a közszféra számos különböző kockázatértékelési technikát alkalmaz. E kockázatértékelési technikák közül a legjobbak a „minden kockázat az ajánlattevőt terheli” alaphelyzet helyett egyre inkább arra helyezik a hangsúlyt, hogy annak a félnek kell kezelnie a kockázatot, amelyik erre a leginkább képes. A tisztességes, pontos és rendszeresen aktualizált kockázatértékelések csökkentik annak veszélyét, hogy egy innovatív közbeszerzés sikertelen legyen - de csak akkor, ha az értékelésekről tájékoztatást adnak, és válaszlépésekkel reagálnak rájuk. Ennek egyik módja egy olyan „projektirányító csoport” felállítása, amely mind az informális, mind a formális kommunikációt meg tudja valósítani, és így a kockázatokat már felmerülésükkor kezelni lehet, az eljárás kezdetekor meghatározott stratégiát követve. Számos (de nem az összes) kockázat kezelhető a közbeszerzési eljárás kiválasztása, a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó stratégia, valamint a szerződéses feltételek segítségével; ezekről az alábbiakban lesz szó.

A verseny nem csupán formalitás – olyan eszköz, amelynek segítségével a piacon kínált legjobb lehetőséget kaphatjuk meg. Előfordul, hogy az innovatív követelmények miatt vonzó lehet az a gondolat, hogy csak egyetlen ajánlattevő képes megfelelni az igényeknek. Bizonyos esetekben ez igaz lehet, és a közbeszerzési irányelvek - kivételes körülmények esetében - valóban lehetővé teszik az eltérést a versenyre vonatkozó általános szabálytól.⁸ Mindazonáltal az eltérés alkalmazása előtt fel kell tenni a kérdést, hogy valóban csak egyetlen szereplő van-e abban a helyzetben, hogy teljesítse a követelményeket, és Ön biztos lehet-e abban, hogy verseny nélkül is optimális ár-érték arányt nyújt a szóban forgó szereplő. Lehetséges, hogy két vagy több ajánlattevő is meg tudna felelni a követelményeknek, ha csoportot alkotnának? Ön eléggé ismeri-e más országok vagy régiók piacait, és közzétett-e előzetes tájékoztatót (PIN) és hirdetéseket a szakmai folyóiratokban/internetes oldalakon a potenciális ajánlattevők feltérképezése érdekében? Aránylag kis hirdetési befektetéssel és a verseny növelésével megtakarítás és jobb eredmények érhetők el.

Rugalmas eljárástípusok alkalmazása – mint például az „*innovációs partnerség*”, a „*versenypárbeszéd*” vagy a „*tárgyalásos eljárás*”. A nyílt vagy a meghívásos eljárással szemben ezen

eljárástípusok előnye, hogy szorosabb együttműködést tesznek lehetővé a piaccal a követelmények pontosítása és a szerződés odaítélése céljából. Hátrányuk, hogy általában hosszabb időt vesznek, különösen akkor, ha az ajánlatkérő első ízben alkalmazza azokat, vagy nem rendelkezik kellő kapacitással. Fontos tehát mindkét oldal részéről átgondolni, hogyan történik majd a kiválasztott eljárástípus irányítása, és milyen forrásokra lesz szükség. A következő rész foglalkozik azzal, hogy milyen lépések megtételét kívánják meg az egyes eljárások, és milyen helyzetekben lehet alkalmazni az egyes eljárástípusokat. Fontos szem előtt tartani, hogy a legjobb eredmény elérése érdekében, az „előzetes piaci konzultáció” és a „kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés” más eljárástípusokkal kombinálva is alkalmazható.

Az előírások legyenek rugalmasak – mivel a merev műszaki leírás megölheti az innovációt. A funkcionális vagy teljesítményalapú műszaki leírás alkalmazása egy olyan rugalmas módszer, mely lehetővé teszi, hogy az ajánlattevők megoldásokat javasoljanak. Egy másik ilyen módszer a „változatok” benyújtásának lehetővé tétele. Egyrészt a piaccal pontosan tudatni kell az Önök követelményeit, másrészt viszont nyitva kell hagyni a lehetőséget az Önök követelményeinek eltérő, új módszerrel történő teljesítésére. Ebben a tekintetben meg kell őrizni a kényes egyensúlyt. Például lényeges, hogy az ajánlattevők tudjanak minden olyan környezetvédelmi előírásról, amelynek a terméknek vagy szolgáltatásnak meg kell felelnie, ugyanakkor a felhasznált anyagok részletes listája helyett meghatározhat olyan követelményt, amely a teljesítményhez kapcsolódik (pl. maximális széndioxid-kibocsátás, energia vagy vízfogyasztás). Más esetekben az ilyen kérdések jobban kezelhetők az odaítélési szempontok között, mert így összehasonlíthatók lesznek az ajánlattevők, és e szempontot súlyozni lehet a költséghez és a többi tényezőhöz mérten. Jó gyakorlat az összes közbeszerzési műszaki leírás ellenőrzése abból a szempontból, hogy oly módon tartalmazza az összes követelményt, hogy eközben ne legyen túlságosan előíró jellegű.

Az információ szabadon elérhetővé tétele – lehetőség szerint. Számos, a közszférában működő szervezet egyre több információt tesz közzé az interneten. Az általános átláthatóság javítása mellett ez a gyakorlat arra ösztönözheti a kutatókat és a vállalkozásokat,

⁸ Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás útján [a 2014/24/EU irányelv 32. cikke].

hogy még a közbeszerzési eljárás megkezdése előtt gondolkodjanak a közszféra problémafelvetésein, és potenciális megoldásokat dolgozzanak ki. A PPI esetében, a piaccal megosztott információ részletessége és pontossága, valamint a megosztás ideje létfontosságú lehet a legjobb eredmény elérése érdekében. Fontos, hogy kompromisszumot kell találni a megosztott információ mennyisége, minősége és az időzítés között: néhány esetben az eljárás megkezdése előtt megfelelő módon közzétett rövid „tájékoztató” értékesebb, mint a dokumentációban szereplő több oldalnyi információ, más esetekben viszont ennek éppen az ellenkezője igaz. Meg kell próbálni egy olyan ajánlattevő szemével nézni a tájékoztatót, aki nem ismeri mélyrehatóan az Önök szervezetét, hogy az összes olyan szereplő számára érthető legyen, amely válaszolhat rá.

Megállapodás a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó stratégia tekintetében

– a PPI azt jelenti, hogy az ajánlatkérő, valamint a résztvevő ajánlattevő(k) vagy szolgáltató(k) beruháznak az új ötletek valóra váltásába. Mindegyikük azt szeretné, ha a beruházása megtérülne, és ez gyakran a szellemi tulajdon-jogok (IPR) érvényesítésének formájában történik. Az ajánlatkérőnek ki kell dolgoznia egy olyan stratégiát a szellemi tulajdon-jogokokról, amely figyelembe veszi az általa beszerzendő áru vagy szolgáltatás jövőbeni felhasználásának legvalószínűbb módját, hogy anélkül szerezhesse meg az innováció számára leghasznosabb részét, hogy olyan jogokért és opciókért kelljen feleslegesen fizetnie, amelyeket nem fog felhasználni. Például ha egy hulladékkezelési szerződés keretében új formatervet dolgoznak ki a szelektív hulladékgyűjtőkre, érdemes-e az ajánlatkérőnek ezt beszereznie vagy a licencét megvásárolnia, és mi a helyzet a hulladékgyűjtőket kiürítő járművek formaterveire vonatkozó jogokkal? Az ilyen kérdések megválaszolásához például azt kell

mérlegelni, hogy az ajánlatkérőnek joga van-e szolgáltatót váltani a jövőben, és hogy a formaterv licencét át lehet-e adni a szolgáltatás más felhasználóinak is. Néhány esetben e célok megvalósításához nincs szükség a szellemi tulajdon-jogok tényleges átruházására, elegendő az információk megosztása.

A szerződés az a dolog, ami – a szerződésmenedzsment módjával együtt – végső soron meghatározza a közbeszerzés értékét. A szerződéses feltételek soha nem szabhatók meg utólagosan, és a legtöbb PPI esetében valószínűleg nem elegendőek az általános szerződési feltételek. „Keretmegállapodás” vagy „szakaszos szerződés” (phased contract) alkalmazása esetén tisztázni kell a további szerződések vagy szakaszok odaítélésének feltételeit. A „főbb teljesítménymutatók”, az ösztönzők és szankciók, a licence jogok, a felmondási és a megújítási kikötés valószínűleg különösen fontosak a PPI esetében, továbbá a biztosítás és a „kármentesítések” szintén fontos szerepet játszanak. E témák megvitatásának - a versenytárgyalás vagy a tárgyalások során - a szerződés fő célja köré kell épülnie, hogy a szerződésben szereplő összes feltétel hozzájáruljon a szerződés általános céljaihoz. Például, ha egy új informatikai rendszer felhasználói alkotják a fő információforrást arra vonatkozóan, hogy mennyire jól működik a rendszer, akkor nem elegendő egy olyan szabványkikötés, amely kötelezi az ajánlattevőt a hibák kijavítására, hanem léteznie kell egy olyan mechanizmusnak, amely biztosítja, hogy az információ eljut az ajánlattevőhöz, és ennek nyomán konkrét lépések történnek.

Eljárások

Ez a rész öt olyan eljárást mutat be, amelyek különösen fontosak az innovációs célú beszerzések esetében. A nyílt vagy a meghívásos eljárással szemben ezen eljárástípusok közös jellemzője, hogy nagyobb mozgásteret biztosítanak a piaccal történő együttműködésre és párbeszédre. Az *átültetett nemzeti jogszabályból* kiviláglik, hogy milyen formában ültette át ezen eljárásokat az Ön országa.

Az eljárástípus kiválasztása

Az alábbi tényezők befolyásolhatják, hogy az innovációs célú közbeszerzést tervező ajánlatkérők milyen eljárás(oka)t választanak az új irányelv értelmében.

- Mennyire ismeri a piacot
- Szükség van-e kutatás-fejlesztési munkára
- Ki lehet-e dolgozni műszaki leírást?
- Van-e igény a megoldás kereskedelmi méretekben (azaz a teszt sorozaton túl) történő beszerzésére?
- A potenciális ajánlattevők száma és a piac szerkezete
- A közbeszerzéshez rendelkezésre álló idő és erőforrások

Az alábbi ábra mutatja, hogy ezek a tényezők hogyan segíthetnek az eljárás(ok) kiválasztásában, bár természetesen csupán egyszerűsített képet ad, és más megfontolások is szerepet játszhatnak.

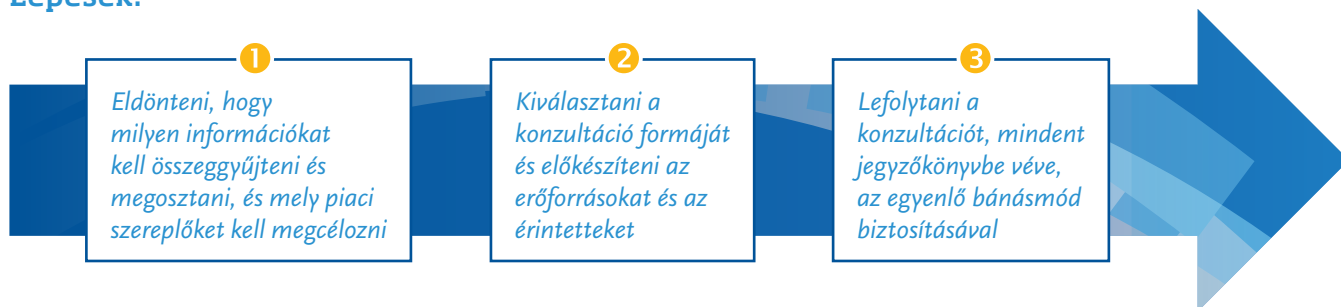

Előzetes piaci konzultáció

Cél: Információgyűjtés a piactól, melynek célja egy későbbi közbeszerzés előkészítése és a potenciális ajánlattevők tájékoztatása az ajánlatkérő igényeiről.

Szabályozzák a közbeszerzési irányelvek? Közvetlenül nem, bár az új irányelvek kimondják, hogy lehet folytatni előzetes piaci konzultációt feltéve, hogy az nem jár a későbbi verseny torzulásával. Ez magában foglalhatja például a konzultáció során kapott információ átadását az összes részvételre jelentkezőnek vagy ajánlattevőnek. Az EU Szerződés átláthatóságról és megkülönböztetésmentességről szóló elvei alkalmazandók az előzetes piaci konzultáció esetében.

Lépések:

1 Döntés a konzultáció köréről

- A kezdeti időszakban végzett kutatás és az igényfelmérés kijelöli a kiemelt területe(ke)t és a speciális felhasználói igényeket csakúgy, mint az ezeket kielégíteni képes, lehetséges innovációkat
- További információra lehet szükség a műszaki leírás kidolgozásához és a megfelelő közbeszerzési eljárás kiválasztásához
- A piac elemzése a megcélozandó szintek meghatározásához (pl. gyártók, szolgáltatók, alvállalkozók, rendszerintegrátorok, kutatók és a harmadik szektor, stb.)

2 A forma és a terv kiválasztása

- A meghatározott ajánlattevők / érdekelt felek bevonásának legmegfelelőbb módja
- Kérdőív vagy felmérés, írásos beadványok, személyes találkozók, telefonos vagy online konferenciák, nyílt napok és szállítói bemutatók alkalmazásának megfontolása
- Az időkeretek és a megvalósításhoz szükséges források világos meghatározása
- A konzultáció részeként szétküldendő dokumentumok - például „tájékoztatók” - előkészítése

3 Az információkba történő betekintés és az információ rögzítése

- *Előzetes tájékoztató* (PIN) közzététele, a konzultáció meghirdetése a megfelelő ágazati vagy egyéb portálon, és - ahol csak lehetséges - a szállítók közvetlen értesítése
- Minden elérhetőség feljegyzése és felkészülés a válaszadókkal történő kapcsolattartásra
- Összefoglaló készítése a közbeszerzés eredményeiről és hatásairól. Legyen tekintettel a válaszadók által adott információk bizalmas természetére!
- A közbeszerzési eljárás megkezdése előtt át kell gondolni, hogy milyen intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az előzetes piaci konzultációba bevont vállalkozások miatt ne torzuljon a verseny. Például a többi szereplővel is meg kell osztani ugyanazokat az információkat, és elegendő időt kell biztosítani az ajánlatok előkészítésére. Csak abban az esetben lehet kizárni a konzultációba bevont szereplőket, ha nincs más mód az egyenlő bánásmód biztosítására. Az érintett szereplőknek lehetőséget kell adni arra, hogy bizonyítsák ennek ellenkezőjét.

Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés (PCP)

Cél: Kutatás-fejlesztési szolgáltatások beszerzése, egészen a prototípus-készítés vagy az első kísérleti gyártás szakaszáig. A kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésbe beletartozhat korlátozott számú prototípus és / vagy kísérleti termék beszerzése, de nem tartozik bele a megszülető végtermék nagy mennyiségben, kereskedelmi méretekben történő beszerzése, továbbá nem tekinthető állami támogatásnak.

Szabályozzák a közbeszerzési irányelvek? A PCP mentességet élvez az irányelvek hatálya alól, és nem tekinthető állami támogatásnak, feltéve, hogy a K+F szolgáltatásokból származó haszon nem kizárólag azt a célt szolgálja, hogy az ajánlatkérő felhasználja azt saját tevékenységében, továbbá a PCP megvalósítása során érvényesül a tisztesség, a nyitottság, az átláthatóság és a verseny, tehát a K+F szolgáltatások beszerzése piaci áron történik.⁹

Lépések: Megjegyzendő, hogy a Bizottságnak a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésről szóló közleményéhez (2007) csatolt bizottsági szolgálati munkadokumentum csupán egy lehetséges megvalósítási módot tartalmaz. Az ajánlatkérők és az innovációs ügynökségek számos európai országban dolgoztak ki megvalósítási eljárásokat a PCP megvalósításának elősegítése céljából a regionális/nemzeti közbeszerzésre, valamint az innovációs gyakorlatokra alapozva. Az alábbi internetes oldalon olvasható a PCP megvalósítására a különböző uniós országokban létező példák áttekintése: www.cordis.europa.eu/fp7/ict/pcp.

⁹ A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatásról szóló kerettervezet (elérhető a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján) további útmutatást nyújt a PCP állami támogatásokra vonatkozó szabályozással összhangban történő megvalósításáról.

¹⁰ PCP közlemény (COM/2007/799) és a csatolt bizottsági szolgálati munkadokumentum (SEC (1668) 2007)

1 A PCP és az ajánlati felhívások előkészítése

- Egy, a meglévő termékek és szolgáltatások felhasználásával nem megoldható kihívás meghatározása, melynek megoldását előmozdíthatná a célorientált kutatás-fejlesztési munka.
- A területen alkalmazott legkorszerűbb technológia és az aktív résztvevő felek feltérképezése, valamint annak megállapítása, hogy a PCP megvalósítható-e közösen, más potenciális ajánlatkérőkkel
- A kockázat és a haszonmegosztás (pl. költségek viselése, szellemi tulajdon-jogok átruházása) módjának átgondolása, továbbá a nyújtandó szolgáltatásokra vonatkozó feltételek kidolgozása
- PCP ajánlati felhívás kibocsátása a megoldások felkutatásának szakaszára, a prototípus-készítés szakaszára és a kísérleti gyártás szakaszára vonatkozóan. Minden szakaszban több mint egy szereplőnek kell odaítélni a PCP szerződéseket. A PCP verseny lebonyolítása során nem a közbeszerzési irányelvek rendelkezéseit, hanem az EU Szerződés átláthatóságáról, megkülönböztetésmentességről és versenyről szóló szabályozását kell alkalmazni. PCP szerződések a megoldás felkutatása, a prototípus-készítés és az első termékek eredeti kifejlesztése és tesztelése céljából ítéltetők oda.

2 A megoldás felkutatása

- A kutatás-fejlesztési munka megkezdése, a nyertes szereplő(k) ajánlata (ajánlatai) szerint
- Jelentéstétel és az információk megosztása a szerződéses feltételek szerint
- A kísérleti szakasz kifizetése, és annak eldöntése, hogy készüljön-e prototípus

3 Prototípus-készítés

- A prototípust legyártó szereplő(k) kiválasztása
- A prototípus gyártása és annak eldöntése, hogy készüljön-e tesztsorozat
- A végső szakasz kifizetése. A kereskedelmi léptékű, további beszerzés új, a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó versenykiírást tesz szükségessé

4 Tesztsorozat

- Az újonnan kifejlesztett termék vagy szolgáltatás korlátozott mennyiségben történő gyártása
- A tesztsorozat értékelése, közzététel és szabványosítás (amennyiben szükséges)
- Se paga por la fase final. La contratación posterior a escala comercial requerirá un nuevo procedimiento de contratación que se registre por las Directivas de contratos públicos.

Versenypárbeszéd

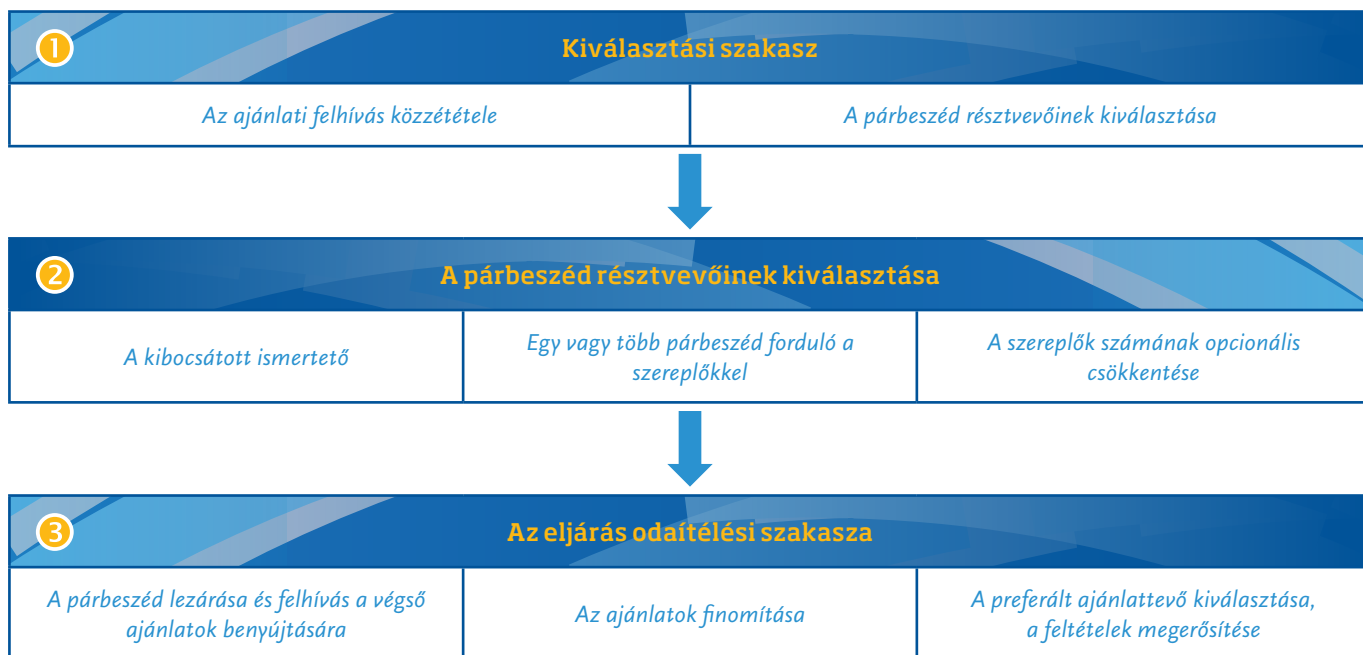
Cél: Árubeszerzésre, szolgáltatásmegrendelésre vagy építési beruházás megrendelésére irányuló szerződés odaítélése, a kiválasztott résztvevőkkel lefolytatott párbeszédet követően. Egyetlen közös műszaki leírás nyomán készült ajánlat helyett, minden egyes ajánlattevő olyan ajánlatot nyújt be, amely a saját maga által kidolgozott megoldást tartalmazza az ajánlatkérő által felvázolt igényekre. Az eljárás párbeszéd szakaszában fel lehet mérni az ajánlattevők szakértelmét. A versenypárbeszédet gyakran alkalmazzák nagy volumenű, összetett projektek esetében, ahol a műszaki leírást nem lehet előzetesen, megfelelő módon meghatározni.

Szabályozzák a közbeszerzési irányelvek? Igen, a versenypárbeszéd bekerült a 2004. évi irányelvekbe, és aktualizált formában a 2014. évi irányelvekbe is. A 2014. évi irányelvek szerint immár az alábbi esetek bármelyikében alkalmazható:

- Ha az ajánlatkérő igényeit nem lehet kielégíteni a rendelkezésre álló megoldások adaptációja nélkül
- Az igények tervezési vagy innovatív megoldásokat is magukban foglalnak
- A szerződés természetéből, összetettségéből vagy jogi és pénzügyi feltételeiből adódó sajátos körülmények, vagy az ezekhez kapcsolódó kockázatok nem teszik lehetővé az előzetes tárgyalások nélkül történő odaítélést.
- Valamely szabvány, az európai műszaki értékelés (ETA), a közös műszaki leírás vagy műszaki referencia tekintetében az ajánlatkérő nem tudja kellő pontossággal kidolgozni a műszaki leírást.
- Ha egy nyílt vagy meghívásos eljárásban kizárólag szabálytalan vagy elfogadhatatlan ajánlatok kerültek benyújtásra

Lépések:

1 A kiválasztási szakasz

- Az eljárást megindító felhívás, mely ismerteti a közbeszerzés természetét és a szereplőkre vonatkozó kiválasztási szempontokat
- A részvételi jelentkezések értékelése a kiválasztási szempontok tükrében
- Minimum három szereplő meghívása az eljárás párbeszéd szakaszára feltéve, hogy elegendő alkalmas szereplő jelentkezik

2 Az eljárás párbeszéd szakasza

- Ismertető eljuttatása a kiválasztott szereplőkhöz, az ajánlatkérő igényeivel és követelményeivel, az alkalmazandó odaítélési szempontokkal és az időkeretek tájékoztató jellegű megadásával
- A szereplőkkel lefolytatandó párbeszéd kezdeményezése, amely gyakran magában foglalja olyan vázlatos megoldások benyújtását, amelyeket a párbeszéd folyamán finomítanak. Biztosítani kell az egyenő bánásmódot, és a megoldások bizalmas természetét meg kell őrizni, kivéve, ha a szereplők másként állapodnak meg.
- Az odaítélési szempontok alkalmazása alapján a szereplők száma lecsökkenthető. A végső szakaszban résztvevők számának - amennyiben elegendő megoldás van - lehetővé kell tennie a valódi versenyt.

3 Az eljárás odaítélési szakasza

- A párbeszéd lezárása és a szereplőkkel megvitatott megoldáson vagy megoldásokon alapuló végső ajánlatok benyújtása
- Az ajánlatok „pontosíthatók, konkretizálhatók és optimalizálhatók”, de nem lehet megváltoztatni az ajánlatok lényeges aspektusait, amennyiben ezen aspektusok módosulása a verseny torzulását eredményezheti
- Az odaítélési szempontok alkalmazása a nyertes ajánlattevő kiválasztása céljából. A pénzügyi kötelezettségvállalások vagy más feltételek megerősítése céljából tárgyalásokat lehet folytatni a nyertes ajánlattevővel.

1 A kiválasztási szakasz

- Az eljárást megindító felhívás, mely ismerteti a közbeszerzés természetét és a szereplőkre vonatkozó kiválasztási szempontokat. A közbeszerzési dokumentáció tartalmazza az áruk, szolgáltatások vagy építési beruházás jellemzőit, a minimális követelményeket és az odaítélési szempontokat.
- A részvételi jelentkezések értékelése a kiválasztási szempontok tükrében
- Minimum három szereplő meghívása az eljárás ajánlattételi szakaszára, feltéve, hogy elegendő alkalmas szereplő jelentkezik.

2 Tárgyalási szakasz

- A kiválasztott szereplőket az ajánlatkérő felhívja a későbbi tárgyalások alapjául szolgáló, kezdeti ajánlatok benyújtására. A minimális követelmények és az odaítélési szempontok nem képezhetik a tárgyalások részét.
- Egymást követő ajánlattételi és tárgyalási fordulók. Egyenlő bánásmódot kell biztosítani a szereplők számára, tehát az összes ajánlattevőt értesíteni kell a műszaki leírást vagy egyéb közbeszerzési dokumentumot érintő bármely változtatásról, és elegendő időt kell biztosítani az ajánlatok módosítására. Bizalmas információkat kizárólag az ajánlattevő kifejezett engedélyével lehet közzétenni.
- Az odaítélési szempontok alkalmazása alapján a szereplők száma lecsökkenthető. A végső szakaszban résztvevők számának - amennyiben elegendő megoldás van - lehetővé kell tennie a valódi versenyt.

3 Az eljárás odaítélési szakasza

- A többi ajánlattevő tájékoztatása a tárgyalások lezárásáról, és a végső ajánlatok benyújtására vonatkozó, közös határidő meghatározása
- A szerződés odaítélése a meghatározott odaítélési szempontok alapján (további tárgyalások nélkül)

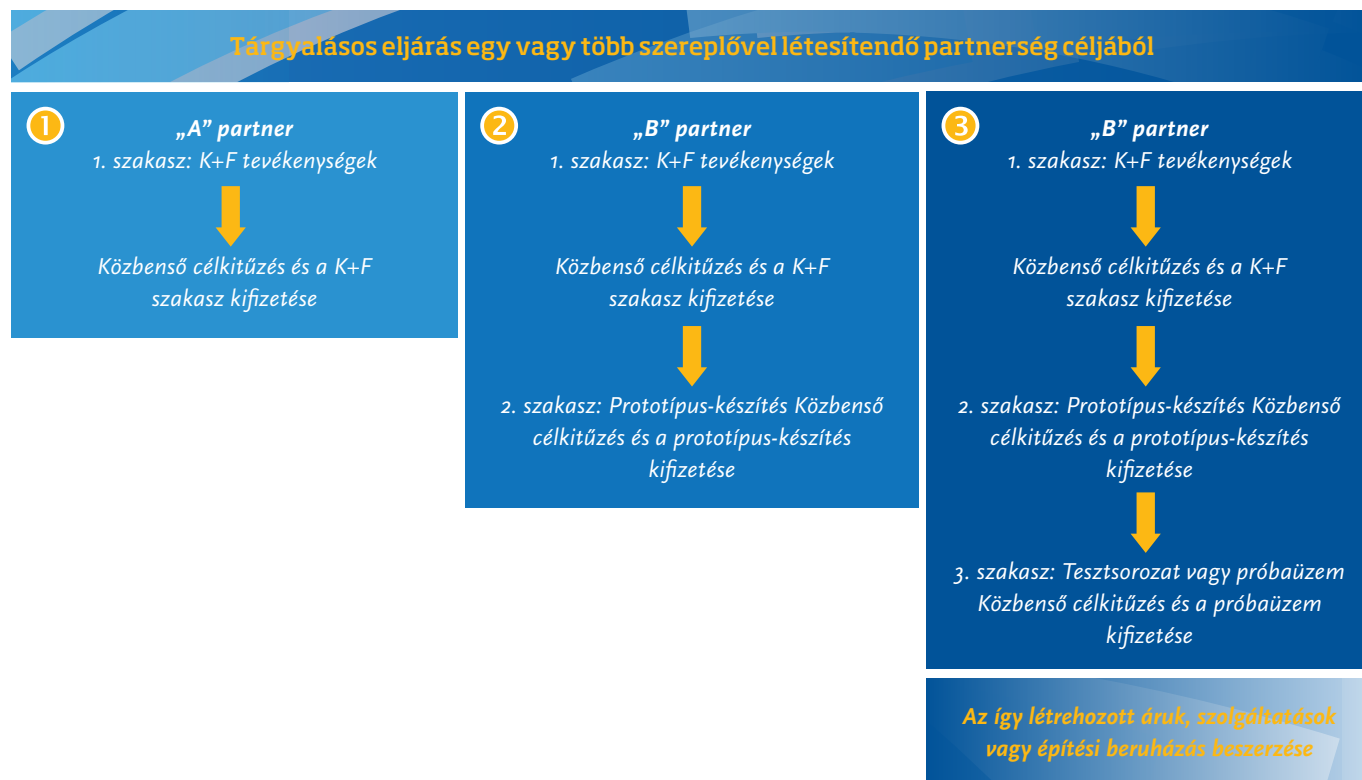
Innovációs partnerség

Cél: Új termékek és szolgáltatások kutatása, kifejlesztése és kereskedelmi méretekben történő beszerzése. Az innovációs partnerség olyan szakaszos szerződés odaítélését teszi lehetővé, amely a kutatás-fejlesztéstől a kész áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi méretekben történő beszerzéséig az összes szakaszt magában foglalja, minden egyes szakaszban egy vagy több gazdasági szereplő közreműködésével.

Szabályozzák a közbeszerzési irányelvek? Igen, az innovációs partnerség létrehozásáról szóló szabályokat meghatározzák az irányelvek, és e szabályok rendelkeznek a versenytárgyalásos eljárás alkalmazásáról. Az ajánlatkérő innovatív partnerséget hozhat létre, ha az ajánlatkérő részéről olyan innovatív áru, szolgáltatás vagy építési beruházás iránti igény merült fel, amely nem elégíthető ki a piacon már létező áruk, szolgáltatások vagy építési beruházás beszerzésével.

Lépések: Az alábbi ábra bemutatja az innovációs partnerség egyik lehetséges formáját. Egyetlen szereplővel is létesíthető partnerség, Az uniós állami támogatásokról szóló szabályozás sérelme nélkül.”

1 Tárgyalásos eljárás

- A fent vázoltak szerinti eljárás, a közbeszerzési dokumentációban vázolt innovatív termékre, szolgáltatásra vagy építményra vonatkozóan
- A kiválasztási szempontok arra vonatkoznak, hogy a részvételi jelentkezők képesek-e a K+F elvégzésére, valamint az innovatív megoldások kifejlesztésére és megvalósítására
- Egy vagy több szakaszos szerződés odaítélése a K+F szolgáltatásokra, a prototípus-készítésre, a tesztsorozat gyártására, a próbaüzemre és a végső termék/szolgáltatások beszerzésére vonatkozóan. A szerződéseknek rendelkezniük kell a szellemi tulajdon-jogokról

2 A kifejlesztés szakasza

- A szakaszos szerződés(ek) megvalósítása. Intézkedni kell a közbenső célkitűzésekről és a részletekben történő díjazásról
- Az ajánlatkérő minden egyes szakasz után dönthet arról, hogy megszakítja a partnerséget, vagy hogy lecsökkenti a résztvevő szereplők számát

3 A kereskedelmi célú beszerzés szakasza

- Az így létrehozott áruk, szolgáltatások vagy építési beruházás beszerzése a megmaradt partner(ek)től feltéve, hogy az áruk, szolgáltatások vagy építési beruházás megfelelnek a megállapodás szerinti teljesítményszinteknek és maximális költségeknek

¹¹ Lásd a Bizottság „Framework for state aid for research and development and innovation” („A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretrendszere”) című közleményének (C(2014) 3282) 33. és 34. bekezdését.

3. rész

PPI stratégia kidolgozása

Mielőtt elköteleznék magukat az innovációs célú közbeszerzés mellett, a közsféra szervezeteinek meg kell ismerniük az esetlegesen felmerülő kihívásokat. Az innovációs célú közbeszerzéshez (PPI) vagy a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéshez (PCP) kapcsolódó kockázat csökkentése érdekében, ki kell dolgozni egy olyan stratégiát, amely elébe vág e kihívásoknak, és lehetővé teszi a tervezést és az irányítást. E folyamat részeként lehetőség nyílik arra, hogy más olyan szervezetekkel és szakértőkkel konzultáljanak, akik hasonló eljárásokat folytattak le – az Innovation Procurement Platform ehhez biztosít fórumot. A nemzeti és regionális innovációs ügynökségek és az útmutatás szintén segíthetnek az Ön szervezete PPI stratégiájának megtervezésében.

Az alábbi kérdések veendőik figyelembe egy PPI stratégiában:

Igényfelmérés

pl. Hogyan fogja meghatározni, hogy az Önök szervezetében mely területek élveznek prioritást az innovációs célú beszerzések tekintetében? Hogyan kell elvégezni egy igényfelmérést? Milyen típusú igények felelhetnek meg a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésnek (PCP) és milyen típusúak az innovációs célú beszerzésnek (PPI)?

Projektcsapat és irányító csoport

pl. Az Önök szervezetében ki van a legmegfelelőbb pozícióban ahhoz, hogy a PPI motorja lehessen, és mely osztályokat kellene bevonni? Érdemes-e külső szakértőket vagy szervezeteket bevonni a csoportba?

Megtérülési terv készítése

pl. Milyen típusú információra van szükség a PPI megtérülési tervhez, és hol érhetőek el ezek az információk? Hogyan számolhatók ki a jövőbeni költségek és a PPI nyomán keletkező megtakarítások/bevétel?

Közös közbeszerzés

pl. Van-e olyan igénye az Önök szervezetének, amelyet innovációs célú közös közbeszerzés útján lehetne kielégíteni? Van-e értelme keretmegállapodás létrehozásának abból a célból, hogy mások is hozzáférhessenek a végső eredményhez?

A szállítók felkeresése

pl. Felvegyék-e a kapcsolatot a szállítókkal informálisan, az eljárás megkezdése előtt? Egyenként, vagy csoportokban találkozzanak a szállítókkal? Hogyan fognak egyensúlyt teremteni az információk bizalmas jellege és az információk nyílt megosztásának igénye között? Hogyan fognak az eredmények megmutatkozni a műszaki leírásban?

Jogi megfontolások

pl. Milyen szerződéses feltételek segítik elő leginkább az innovációt? A főbb teljesítménymutatók alkalmazása hatékony módja-e a teljesítmény nyomon követésének, és kapcsolódniuk kell-e ösztönzőkhöz és szankciókhoz? Hogyan lehet minimálisra csökkenteni az innovációs célú közbeszerzéssel kapcsolatos jogi kifogások felmerülésének kockázatát?

A teljes élettartamra kivetített költségek és életciklus-költségek

pl. Hogyan fogják az új termékek és szolgáltatások teljes életciklus-költségét felmérni? Az Önök által megcélzott ágazat(ok)ban léteznek-e az ehhez szükséges eszközök?

Kockázatok és pénzügyi támogatás

pl. Milyen módszereket fognak alkalmazni a kockázat kezelésére? Igénybe vehető-e külső finanszírozás vagy támogatás a kockázatok viseléséhez és a PPI megtérülési tervének pénzügyi alátámasztásához?

Előzetes kötelezettségvállaláson alapuló közbeszerzés (forward commitment procurement - FCP) – olyan közbeszerzési modell, melynek során a piacot előzetes, eredményorientált tájékoztatással látják el a jövőbeni igényekről, e korai szakaszban kötelezettséget vállalva egy jövőbeni pályázati eljárás meghirdetésére egy olyan termék vagy szolgáltatás - egy megadott jövőbeni időpontban történő - beszerzése céljából, amely jelenleg még nem létezik, azzal a feltétellel, hogy a termék vagy szolgáltatás megfelel a megállapodás szerinti teljesítményszinteknek és maximális költségeknek.

Keretmegállapodás – egy vagy több ajánlatkérő és egy vagy több gazdasági szereplő által kötött megállapodás, melynek célja egy adott időszakban odaítélendő szerződések szerződéses feltételeinek meghatározása, különös tekintettel az árra és - adott esetben - az előírt mennyiségre.

Kártalanítás – a szerződéshez kapcsolódó kockázat mérséklése a hibás teljesítés esetére adott biztosíték, vagy a felelősség, veszteségek vagy károk elleni védelem megkövetelése útján. Például az ajánlatkérő kérhet kártalanítást a szállítótól az adott új termék vagy szolgáltatás alkalmazásához kapcsolódó felelősség tekintetében.

Szellemi tulajdon – a kreativitás eredményeként létrejövő tulajdon, amelynek tekintetében kizárólagos jogok érvényesíthetők, például copyright, szabadalom, védjegy vagy ipari formatervezési jogok. A szellemi tulajdon használati joga - kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel - átengedhető egy másik félnek is.

Főbb teljesítménymutatók – olyan mutatók, amelyek a megállapodás szerinti várakozások tükrében értékelik a teljesítményt. A főbb teljesítménymutatók egy adott szerződés bármely aspektusára vonatkozhatnak, és hozzájuk lehet rendelni pontokat vagy más olyan rendszert, amely alapján ösztönzők és/vagy szankciók állapíthatók meg.

Életciklus-költségek – azaz a teljes élettartamra kivetített költségek. E megközelítés szerint a költségek kiszámításakor figyelembe kell venni az összes olyan költséget, amely egy áru, szolgáltatás vagy építmény teljes élettartama alatt felmerül, tehát a beszerzési árat és az összes kapcsolódó költséget, a működési és az életciklus végén jelentkező költségekkel együtt. Magában foglalhatja a külső hatásoknak, mint például az üvegházhatású gázok kibocsátásának tulajdonított költségeket is.

Az átültető nemzeti jogszabály – azon intézkedések, amelyek az uniós irányelveket beépítik a nemzeti jogba. A 2014. évi közbeszerzési irányelvek elfogadását követően a tagállamoknak 18 hónap áll rendelkezésükre az intézkedések elfogadására. Mivel a 2014. évi irányelvek számos szakpolitikai opciót nyújtanak a tagállamok számára, nem kell az összes rendelkezést ugyanolyan módon átültetni.

Igényfelmérés – Aelőzetesen végzett tevékenység, amely meghatározza a közigazgatási hatóság igényeinek körét egy adott kategóriában, vagy egy adott probléma megoldása tekintetében. Az igényfelmérés során mind a jövőbeni, mind a

jelenlegi követelményeket figyelembe kell venni, és meg kell vizsgálni a szervezet kapacitását a potenciális megoldások elfogadására. Egy alapos igényfelmérés jó alapot biztosít a piaci konzultációhoz, tekintetbe véve, hogy összegyűjti a szállítókra vonatkozó információkat, és rávilágít a hiányosságokra.

Funkcionális vagy teljesítményalapú műszaki leírás – azaz eredményorientált műszaki leírás. E megközelítés szerint a követelmények meghatározása a felhasznált anyagok részletezése helyett az elérendő eredményekre koncentrál. Például egy teljesítményalapú műszaki leírás nem azt határozza meg, hogy egy építményben egy bizonyos típusú szigetelést vagy világítást kell használni, hanem azt, hogy meg kell felelnie az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelményeknek.

Szakaszos szerződés – két vagy több szakaszból álló szerződés, amelyet e szakaszok bármelyikének lezárásakor, a másik fél hibátlan teljesítése esetén is meg lehet szüntetni. A szakaszok vonatkozhatnak egymástól különálló tevékenységekre, mint például a kutatás és fejlesztés, a prototípus-készítés vagy egy tesztsorozat gyártása vagy próbaüzem megvalósítása. A szerződés rendelkezhet arról, hogy milyen feltételek mellett kezdődik el a következő szakasz, de ezt az ajánlatkérő belátására is bízhatja.

Előzetes tájékoztató (PIN) – Az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett hirdetés, amelyben szerepelnek a tervezett közbeszerzésekre vonatkozó követelmények. Az előzetes tájékoztató használható arra, hogy lecsökkentsék az ajánlattételhez kapcsolódó időkereteket, előzetesen értesítsék a piacot a követelményekről, előzetes piaci konzultációt kezdeményezzenek, de alkalmazható eljárást megindító felhívásként is.

Projektirányító csoport – a PPI projektben történő döntéshozatalért felelős emberek csapata. Működhet a projektcsapat alegységeként, vagy állhat felette. Általában olyan emberek tartoznak bele, akik a szervezeten belül különböző funkciókat képviselnek. Külső szakértők vagy érdekelt felek - például állampolgárok és a beszerzett termék vagy szolgáltatás felhasználói - is tagjai lehetnek.

Tájékoztató – egy közigazgatási hatóság jelenlegi vagy jövőbeni közbeszerzési igényeit tartalmazó dokumentum. Tájékoztató kiadható az előzetes piaci konzultáció keretei között abból a célból, hogy a szállítókat előzetesen értesítsék a tervezett követelményekről és a közigazgatási hatóságra vonatkozó háttérinformációkról.

Szabványok – egy elismert szabványügyi szervezet által jóváhagyott, ismételt vagy folyamatos használatra szánt műszaki leírás, melynek alkalmazása nem kötelező érvényű. Nemzetközi, európai és nemzeti szabványokra hivatkozhatnak a műszaki leírások azzal a feltétellel, hogy szerepel mellette a „vagy azzal egyenértékű” kifejezés. A szabványosítás egy új termék vagy módszer kutatás-fejlesztési folyamatának lezárása is lehet.

Állami támogatás – a közigazgatási hatóságok által a vállalatok számára, szelektív alapon, bármely formában nyújtott előny. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés az állami támogatás minden olyan formáját tiltja, amely nem tartozik valamely meghatározott mentesség hatálya alá. Egy teljes mértékben a versenyen alapuló eljárásnak a közbeszerzési irányelvekkel összhangban történő lefolytatása arra enged következtetni, hogy nem volt állami támogatás. A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások területén létezik egy *külön keretrendszer*, amely jelenleg átdolgozás alatt áll.

Változatok – olyan módszer, amely lehetővé teszi alternatív megoldások figyelembe vételét az ajánlatok elbírálása során. Bármely eljárásban lehetővé tehető változatok benyújtása feltéve, hogy az ajánlatkérő meghatározta a minimális követelményeket, és az odaítélési szempontok alkalmazhatók a változatokra is.

© City of Detmold

Detmold (Németország): Konkrét megoldás a levegőszennyezés csökkentésére

Háttér és a közbeszerzés célkitűzései

A 73 500 lakost számláló Detmold város a németországi Észak-Rajna-Vesztfália tartományban van. Forgalmas központi buszállomásán évente 2,3 millió utas fordul meg, és utoljára az 1960-as években újították fel. A felújítási és átépítési igény arra irányult, hogy javítsa a forgalom eloszlását és a hozzáférhetőséget. Az állomást számos iskolás gyerek veszi igénybe, és munkanapokon körülbelül 800 busz halad át rajta.

A város Építésügyi és Ingatlankezelési Osztálya felfedezte, hogy csökkentheti a levegőszennyezést az adott területen, ha fotokatalitikus betont alkalmaznak a járdán és az útburkolaton.

Projektfejlesztés

Alapos kivizsgálás után több tudományágat átfogó tervező csoport alakult, melyben helyet kaptak úttervezők, betontechnológusok, geológus mérnökök, egyetemi professzorok, auditorok, a fogyatékkal élővel foglalkozó köztisztviselők és a politika képviselői. A város építésügyi és ingatlankezelési bizottságával tartott két prezentációt és két vitát követően a projekt zöld jelzést kapott.

A tervező csoport folytatott megbeszéléseket a város tulajdonában álló autóbusz társasággal (Stadtverkehr Detmold GmbH (SVD)) is. A Német Szövetségi Környezetvédelmi Alap (DBU) a Kelet Vesztfália-Lippe

Innovatív technológia: Fotokatalitikus anyagok

A titán-dioxidot (TiO_2) széles körben használják fehér színezőanyagként festéshez, műanyagokban, kozmetikai készítményekben és számos más termékben. Bár a TiO_2 fotokatalitikus tulajdonságaival kapcsolatos kutatás sok éve folyik, csak nemrég dolgozták ki és tesztelték alkalmazását építőanyagokban is.

Az erős napfény vagy UV fény számos organikus anyagot lassan, egy természetes folyamat során lebont. A fotokatalitikus anyagok, egy kémiai átalakulást stimulálva, felgyorsítják ezt a folyamatot anélkül, hogy a reakció elemésztené őket. A nanoméretű TiO_2 fotokatalitikus hatású. A szennyező anyagokat átalakítja ártalmatlan sókká, amelyek átfolynak az esőcsatornán.

Amellett, hogy csökkenti a levegőben lévő szennyező anyagok mennyiségét, a fotokatalitikus beton segít elkerülni az olyan sötét építőanyagokhoz kapcsolódó felmelegedést, mint az aszfalt, és csökkenti a szmogot. Szintén lecsökkenti a szükséges karbantartási munkálatok mennyiségét, valamint a takarítás környezeti hatásait és költségvonzatát. A folyamat akkor is hatékony, ha a TiO_2 nincs kitéve közvetlen napfénynek, tehát belső felületeken is használható.

Egyetem mélyépítési tanszékén keresztül támogatta a projektet.

Az egyetem egy éven keresztül kutatta a kövezetet, és utólagosan is végez tudományos vizsgálatokat. További támogatók voltak a Weszfália-Lippe közlekedési társulása és Észak-Rajna-Vesztfália tartomány Városfejlesztési Alapja. A projekten belüli együttműködés jól alakult, bár több időt vett igénybe, mint egy hagyományos közbeszerzés. A projekt megtervezése 2011 januárjában vette kezdetét, a közbeszerzési eljárás 2012 márciusában kezdődött. A szerződést 2012 májusában ítélték oda, az építkezés pedig 2013 augusztusában fejeződött be.

Piaci konzultáció

Több gyártót kértek fel arra, hogy küldjön a termékeiről brosrát és tájékoztatást. Ezt követően a gyártókat külön-külön meghívták a projektszoporttal folytatott kerekasztal-beszélgetésre annak megvitatása céljából, hogy milyen megoldásokat és lehetséges alkalmazásokat javasolnak Detmold igényeinek kielégítésére. A betonra hatást gyakorló körülmények és anyagok széles skálája megkívánja az egyenként történő vizsgálatot annak érdekében, hogy megtalálják a technológia legmegfelelőbb alkalmazását. Körülbelül három hónapot vett igénybe, hogy az innovatív termék üzembe helyezésével kapcsolatos szakértői vélemények és párbeszéd révén megszerezzék a szükséges információkat. Az egyetem mérnökei különösen értékes segítséget nyújtottak ebben a szakaszban.

A közzétett kutatási jelentések és a gyártó műszaki leírása alapján felmérték a műszaki kockázatokat. Ellátogattak a telephelyekre és megnézték a termelőberendezéseket, továbbá összehasonlították a különböző gyártók módszereit. Fenntarthatósági elemzést végeztek a fejlesztés legalább ötven éves várható élettartama alapján. Az eredményeket átadták a tervező csoportnak annak eldöntésére, hogy mely technikák a legmegfelelőbbek a projekt céljaihoz. Figyelembe véve a fotokatalitikus beton alkalmazásával járó várható többletköltséget is, politikai szinten is kérték az alkalmazandó módszer jóváhagyását.

Közbeszerzés

Nyílt eljárást alkalmaztak, melynek keretében hat építőipari vállalat nyújtott be ajánlatot. A dokumentációban semleges megfogalmazást alkalmaztak, hogy több gyártó is képes legyen az alapanyag szállítására; Detmold belső auditorai mindent megtettek azért, hogy az eljárás átlátható legyen.

A piaci konzultáció során összegyűjtött információk alapján, a dokumentáció 3 és 5 százalék közötti TiO_2 tartalmat határozott meg. További kérdéseket tettek fel az ajánlatot benyújtóknak, hogy kiderüljön, valóban képesek-e megfelelni a feltételeknek. Néhány cég hagyományos betont alkalmazó változatot is benyújtott, ezek átlagosan 3,6 százalékkal voltak olcsóbbak. A közbeszerzési eljárás keretében mintákat értékelt ki, és a szerződés odaítélését követően tesztfelületen kísérletezték ki, hogy hogyan lehet a legjobban dolgozni az anyaggal az építési területen.

Eredmény és további alkalmazások

A nyertes ajánlattevő 5 százalékos titán-dioxid tartalmú betont alkalmazott. „Tekintetbe véve, hogy naponta átlagosan 800 autóbusz fordul meg az állomáson, ez várhatóan 40%-kal fogja csökkenteni az éves nitrogén-oxid kibocsátást, (...)” - mondta Thomas Lammering, az Építésügyi és Ingatlankezelési Osztály vezető-helyettese. A fotokatalitikus beton alkalmazása miatt keletkezett többletköltség, amely 90 000 eurót tett ki, aránylag alacsony, tekintetbe véve, hogy a projekt összköltsége 2,8 millió euró volt. Az állomás kialakítása megkönnyíti a kerekesszékes vagy gyermekkocsival történő igénybevételt, a látássérültek pedig orientációs rendszert használhatnak.

A fotokatalitikus hatású anyagok útburkolaton történő tesztelésében résztvevő vállalatok szintén profitáltak mindebből. Növelték szakértelmüket az útépítésben alkalmazott innovatív anyagok területén, az anyagtudományban és a folyamattervezésben. Európában és nemzetközi szinten is egyre több betonkészítő cég képes fotokatalitikus betont nyújtani az állami- és a magáncélú építési projektek igényeinek kielégítéséhez.

"Ez a közbeszerzés lehetővé tette számunkra, hogy tegyünk valamit a környezetért, bevezessünk egy új terméket, és tegyünk valamit a városban, ami hozzáadott értéket teremt a város polgárai számára. Más olyan városok is alkalmazhatnak hasonló technológiát, amelyek környezetvédelmi övezetek kialakításán vagy a környezetszennyezés közúti közlekedésben való csökkentésén gondolkodnak."

Thomas Lammering, Detmold város

Közmunkások takarítják a járdát a Városháza előtt

© City of Ghent

Ghent (Belgium): Innováció a takarítási szolgáltatások terén – Az emberek és a környezet előtérbe helyezése

Háttér és a közbeszerzés célkitűzései

Ghent (Belgium) Takarító- és Étkeztetési Szolgálat 700 embert foglalkoztat, és 25 millió euró az éves költségvetése. A szolgálat feladatainak része a város 340 helyiségének takarítása. Ez felöleli a bölcsődéket, rendőrségi, tűzoltósági, iskolai és közigazgatási épületeket. Munkanaponként 450 ember végez el 1600 órányi takarítási munkát. Ghent, egy új szerződés keretei között, fejleszteni akarta a piac kapacitását egy környezetbarát és szociálisan felelős takarító szolgáltatás nyújtása céljából. Tamara Bruning, a szolgálat vezetője, az innovatív közbeszerzésben lehetőséget lát emberei életminőségének javítására, és a költséghatékonyság növelésére.

Projektfejlesztés

A város takarítási szerződesei túlmutatnak a szolgáltatásnyújtáson, a takarítóvállalatokkal való együttműködésen alapulnak. Minden új közbeszerzési eljárás lehetővé teszi a szerződés újraértékelését és új követelmények támasztását. A város olyan probiotikus tisztítószer bevezetését fontolgatta, amelyről úgy tudta, hogy kisebb a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt negatív hatása, mint a hagyományos tisztítószerké. Mivel nem léteztek olyan tanulmányok, amelyek objektíven megállapították e termékek hatékonyságát és előnyeit, kísérleti periódusra volt szükség. Piackutatást végeztek, hogy kiderüljön, mely vállalatok vennének részt egy ilyen kísérletben.

Piaci konzultáció és próbaidőszak

A próbaidőszak célja az volt, hogy összehasonlítsák a probiotikus tisztítószerkeket a hagyományos tisztítószerrel. A város a lehető legtöbb céget próbálta meggyőzni, hogy csatlakozzon a próbaidőszakhoz. Ez a kontroll miatt volt fontos, mert abban az esetben, ha nagy eltérések mutatkoznak az eredmény szempontjából a különböző résztvevőknél, akkor további kutatásokra van szükség. Egy külső takarítási minőségbiztosítási céget bíztak meg, hogy egy ellenőrző lista alapján tesztelje a termékeket a próbaüzem különböző helyszínein. Négy különböző probiotikus tisztítószer választottak ki tesztelésre. A termékeknek meg kellett felelniük bizonyos kritériumoknak, mint például:

- A termékben lévő baktérium-kombinációt az EFSA (Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság) „vélelmezetten biztonságosnak” minősítette

A probiotikus tisztítást az alábbi kritériumok alapján értékelték:

- Illat
- Látható tisztító teljesítmény
- Higiéniai tisztítás eredménye

A termékeket négy különböző helyen tesztelték:

- Nyilvános illemhelyek
- Iskolai környezet
- Közigazgatás
- Bölcsődék

Négy cég vett részt a két hétig tartó kísérleti projektben. Laboratóriumi tesztek végeztek, hogy megmérjék a penész és a baktériumok mennyiségét az egyes helyszíneken mért alapszintekhez képest. A takarítószer használatát bevonták a projektbe. Általánosságban véve a takarítók elégedettek voltak a termékekkel. Összességében a termékeket ugyanolyan hatékonyan találták, mint a hagyományos tisztítószerket. Néhány felhasználó jelezte a bőrre gyakorolt jótékony hatást. Az illatokat és a tesztelt termékek felhasználóbarát voltát illetően is pozitív visszajelzések érkeztek.

Közbeszerzés

2013 márciusában nyílt közbeszerzési eljárás indult. Öt takarító cég válaszolt a felhívásra. A pályázatot három részre bontották, amelyeket két különböző takarító cégnek ítétek oda. A szereplők képesnek bizonyultak arra, hogy megfeleljenek az ajánlatkérő követelményeinek, sőt, néhányuk - túlmutatva az alapkövetelményeken - olyan innovatív termékek használatát javasolta, amelyek harmadik féltől származó fenntarthatósági tanúsítvánnyal rendelkeznek. A szerződést az összességében legelőnyösebb ajánlatnak ítélték oda, amely az elérhető pontok 10 százalékát a környezetvédelmi teljesítményre kapta. A szerződésben szerepelt egy olyan feltétel is, amely a szociális gazdasági vállalkozásoknak a takarítási szolgáltatások teljesítésében vállalt szerepéről szólt. A szociális gazdasági vállalkozások olyan vállalkozások, amelyekben az alkalmazottak legalább 80 százaléka, legalább 12 hónapon keresztül munkanélküli vagy inaktív

"Az innovatív közbeszerzéssel lehetőségünk nyílt arra, hogy javítsuk a szolgáltatásaink nyújtásában résztvevő emberek életminőségét, miközben jó ár-érték arányt értünk el. A közsféra úgy is támogathatja az innovatív vállalkozásokat, ha platformot nyújt termékeik számára."

Tamara Bruning, Ghent Takarító- és Étkeztetési Szolgálatának vezetője

volt az alkalmazás időpontjában, és/vagy nem rendelkezik felsőfokú végzettséggel, és/vagy fogyatékossgal él. A szerződés szerint bizonyos feladatokat - mint például az iskolaudvarok felsőprését és a gyomlálást - ilyen vállalatok végeznek. A célkitűzések egyértelmű kommunikációjának,

valamint annak köszönhetően, hogy lehetőséget adtak a szállítóknak még jobb megoldások kidolgozására, gyümölcsöző együttműködés alakult ki a város, a magáncégek és a szociális vállalkozások között.

Eredmény és további alkalmazások

Az új szerződés 2013 szeptemberében lépett életbe, és a probiotikus termékeket először a mosdóhelyiségekben használták. A

projekthez valós és jelentős kockázat kapcsolódott, mert a termékek sikere számos különböző tényezőtől függött, mint például a használat helye, a szennyezés és az anyagok típusa, és hogy a takarítók hogyan használják a terméket. A probiotikus tisztítószerket másképp kell használni, mint a hagyományos tisztítószerket, és a takarítóknak új szokásokat kell magukévá tenniük. A szerződésben ösztönzik a probiotikus tisztítószer alkalmazását, de a vállalkozó szabadon választhatja meg az általa használt terméket, tehát a szállítók javasolhatnak más, olyan innovatív megoldást, amely összhangban áll a város célkitűzéseivel. A nyertes ajánlattevő probiotikus termékeket fog használni a mosdóhelyiségekben, más helyeken pedig „cradle to cradle” tanúsítvánnyal rendelkező¹² és „silver” EU ököcímkével ellátott tisztítószerket.

Innovatív munkamódszerek: Probiotikus takarítás

A probiotikus takarítószer ökológiai tisztítószer, enzimek és probiotikus baktériumok keveréke. Mikroszkopikus mélytisztítást nyújt, a szagokat eltünteti, és biztonságos mikrobiológiai környezetet teremt. A fertőtlenítőszer intenzív alkalmazása nagymértékben ellenálló mikroorganizmusok kialakulását segíti elő. Ezzel függhet össze a kórházakban és más helyeken megjelenő „szuperbaktériumok” problémája.

A fertőtlenítőszer gyors módszert kínál a baktériumok számának csökkentésére egy adott felületen. Ugyanakkor olyan ellenállóbb baktériumok kialakulását is eredményezhetik, amelyek ismét benépesítik az adott felületet, és amelyek egyes esetekben ártalmasak is lehetnek. A probiotikus tisztítás elve - ami mindez idáig nem képezte alapos vizsgálat tárgyát -, hogy a biztonságos baktériumok jelenlétének elősegítésével csökkenthető ez a folyamat.

A takarítószer környezeti és egészségügyi hatását a teljes életciklusukra kiterjedően kell értékelni, az alapanyagoktól és a gyártási folyamattól a felhasználás fázisáig és a kidobásig vagy a csomagolás újrahasznosításáig. Számos, harmadik féltől származó címke vagy tanúsítvány létezik, amelyek bizonyíthatják a termékek teljes életciklusra kiterjedő hatását és segíthetnek abban, hogy megtaláljuk a fenntartható termékeket.

¹² A „Cradle to cradle”, azaz „Bölcsőtől bölcsőig” elv a „nem környezetszennyező” termékek létrehozására irányul azáltal, hogy az anyagot nyomon követik a kitermeléstől az újrahasznosításig/regenerálásig; célja továbbá a hulladék, a szűz erőforrás kitermelés, a mérgező levegőszennyezés és az energiafelhasználás csökkentése. A szűz erőforrások olyan erőforrások, amelyeket első alkalommal használnak fel, kitermelésük és felhasználásuk sok energiát igényel, és szennyezést vonhat maga után.

© George Kroll, dreamstime.com

Erasmus egyetemi orvosi központ (Hollandia): Hatékonyság, minőség és fenntarthatóság az egészségügyben - Megoldás a kórházi ágyak tisztítására

EcoQUIP

Delivering Efficiency, Quality and Sustainability in Healthcare

Háttér és a közbeszerzés célkitűzései

A Hollandiában működő Erasmus Egyetemi Orvosi Központ évente 70 000 kórházi ágyat biztosít. A kórház azt a ambiciózus célt tűzte ki maga elé, hogy csökkenti ökológiai lábnyomát, és a 2008-as szinthez képest, 2020-ra, 20 százalékkal csökkenti energiafogyasztását. Az energia- és vízfelhasználás egyik forrása az ágytisztító gép volt, melyet 2013-ban terveztek lecserélni. Ez a gép munkaerőigényes volt, energia- és vízfelhasználás szempontjából pedig nem volt hatékony. A kórház azt a célt tűzte ki maga elé, hogy hatékonyabb és fenntarthatóbb megoldást találjon, és beszerezze azt.

Projektfejlesztés

Az Európai Bizottság által finanszírozott LCB- HEALTHCARE Network (a későbbiekben az EcoQUIP Project) résztvevőjeként, a csapat *előzetes kötelezettségvállaláson alapuló közbeszerzést (forward commitment procurement - FCP)* alkalmazott. Az FCP egy olyan innovációs célú közbeszerzési mód, amelyet kifejezetten az innovatív megoldások megvásárlása során felmerülő kockázatok kezelésének elősegítésére hoztak létre.

Az FCP módszer alapján, egy több osztályt felölelő projektcsapatot hoztak létre, melyben a kórház számos osztálya - az energiagazdálkodás, a fertőzésellenőrzés, a logisztika, a környezetvédelmi ügyek, a szerződések és természetesen a beszerzés - képviseltette magát. Az alkalmazott Tudományos Ismeretek nevű holland szervezettől (TNO) érkezett külső segítő irányította az eljárást, az egyesült királyságbeli Üzleti, Innovációs és Szakképzési Minisztérium támogatásával.

A csapat első feladata az volt, hogy meghatározza az eredményorientált követelményeket, majd elvégezze a piac szondázását (market sounding) egy *előzetes tájékoztató (PIN)* útján, amelyben felvázolta célkitűzéseit és a szerződés odaítélésének ütemtervét. A csapat felvette a kapcsolatot más, hasonló igényekkel rendelkező kórházakkal is, elősegítve ezáltal a szélesebb piac felkutatását.

Hat további hollandiai kórház fejezte ki a konzultáció eredménye iránti érdeklődését. A csapat megállapította a tulajdon összköltségét (*Total Cost of Ownership - TCO*) a meglévő megoldásra vonatkozóan, hogy ezt majd összehasonlíthassák a későbbi javaslatokban szereplő, új megoldásokéval.

Piaci konzultáció

A piaci konzultáció egy rövid felméréssel kezdődött, hogy meggyőződjenek a szállítási lánc érdeklődéséről. 2012 januárjában egynapos piaci találkozót tartottak, amelyre körülbelül 60 ember ment el, a szállítók és más érdeklődő egészségügyi szervezetek képviselői.

A nap célja az volt, hogy betekintést biztosítsanak a piac számára a kórház igényeibe, megmutassák elkötelezettségüket az innovatív célú beszerzés iránt, megerősítsék a megoldás iránt potenciálisan létező szélesebb körű igényt, elősegítsék a partnerségek és konzorciumok kialakítását, és megbeszéljék a folyamatot. Az egynapos piaci találkozó meggyőzte az Erasmus MC projektszempontját arról, hogy a szállítási láncban mind a kellő érdeklődés, mind a kellő kapacitás rendelkezésre áll a meghatározott eredmény nyújtásához.

Közbeszerzés

2012 márciusában versenypárbeszéd indult. A piaci konzultáció alapján, az Erasmus MC kidolgozott egy innovációbarát közbeszerzési stratégiát, és három odaítélési szempontot határozott meg az új ágytisztító berendezés tekintetében:

1. A tulajdon/ szolgáltatás összköltsége
2. Szén-dioxid lábnyom
3. A szervezeti stratégiával való összhang

"A piacszonázás új volt számunkra, de lehetővé tette a piac tesztelését és befolyásolását, továbbá azon kérdések feltérképezését, amelyekkel a szállítási lánc esetleg nincs tisztában. Például teljesen új ipari ágazatokkal is próbálkoztunk, amelyeknek nem volt múltja az egészségügyben. Lelkesen választottak kihívásunkra!"

*Jeroen Veenendaal,
stratégiai közbeszerzési tisztviselő*

Ez radikális változást jelentett a kórház szokásos közbeszerzési gyakorlatához képest. Az Erasmus MC azáltal, hogy a szén-dioxid lábnyomot odaítélési szemponttá tette, azt üzent a piacnak, hogy a szállítók fontos szerepet játszanak a termékbe ágyazott emisszió mind a termékekben, mind a szállítási láncukban történő csökkentésében.

Nyolc részvételre jelentkező vette sikerrel az előminősítési szakaszt, és kapott meghívást a versenypárbeszéd első fordulójában való részvételre. Az eljárás párbeszéd szakasza során a résztvevő szereplők számát lecsökkentették nyolcra a végső kettőre, akiket felkérték ajánlatuk benyújtására.

Eredmény és további alkalmazások

A nyertes ajánlat egy holland kkv-tól, az IMS Medical nevű cégtől érkezett. Az IMS Medical egy olyan innovatív megoldást dolgozott ki, amely a gépjárműgyártási ágazatból átvett robottechnológián alapult. A szerződés két szakaszból áll, egy - mindkét fél által finanszírozott - kezdeti demonstrációs időszakkal, amelynek célja annak megállapítása volt, hogy a megoldás beleillik-e a kórház működésébe.

"Az FCP azt jelenti, hogy az ajánlatkérő magas követelményeket támaszt, tehát nem azt kéri, amiről úgy gondolja, hogy megkaphatja, hanem azt, amit akar, és aktívan megteremti azokat a piaci feltételeket, amelyek a szállítási láncot a teljesítésre képessé teszik, és egyben ösztönzik erre."

*Gaynor Whyles,
LCB-HEALTHCARE és EcoQUIP
Projektkoordinátor, JERA Consulting*

Innovatív technológia: Teljes mértékben automatizált robot ágytisztító berendezés

Az innováció gyakran jár együtt a szállítási láncok közötti kölcsönös, termékeny együttműködéssel. Ebben a projektben az autógyártás céljaira kifejlesztett robottechnológia oldotta meg a kórházi ágyak tisztításának problémáját.

A megoldást egy holland kkv javasolta, összekapcsolva az autógyártás területén alkalmazott robottechnológiát egy szabadalmaztatott gőzfűvókával. A számítások szerint, a tulajdon összköltsége 28 százalékkal, a működés közbeni szén-dioxid kibocsátás pedig 65 százalékkal csökken.

A robotikát széles körben használják a gépjárműiparban és egyéb iparágakban, és egyre gyakrabban alkalmazzák az egészségügyben is.

Rawicz megyei kórház (Lengyelország):

A bioalapú textilszál fokozza az egyenruhák hatékonyságát

EcoQUIP

Delivering Efficiency, Quality and Sustainability in Healthcare

Háttér és a közbeszerzés célkitűzései

A Nyugat-Lengyelországban lévő Rawicz kórház 69 000 lakost szolgál ki, és 200 ágygal rendelkezik. A kórház vezetése nagy kihívással nézett szembe: biztosítani kell egy felújítási program finanszírozását, és 2016 végére be is kell fejeznie azt, hogy megteremtse a jogszabályi infrastrukturális normáknak és a betegek elvárásainak megfelelő, magas színvonalú klinikai környezetet. Az elmúlt évtizedben a Rawicz kórház javítási és felújítási munkálatokat végzett az épület egy részében az energiahatékonyság fokozása céljából, egyes eredménnyel.

Az LCB-HEALTHCARE project tagjaként, a Rawicz kórháznak volt lehetősége arra, hogy szén-dioxid lábnyomának csökkentése érdekében innovációs célú közbeszerzést végezzen.

Az intézmény vezetője felismerte, hogy az innovatív épületfelújítás aránylag nagy kockázattal jár, és a kórházi dolgozók új egyenruháinak beszerzését tartotta a legmegfelelőbb kísérleti projektnek az új módszerek tesztelésére. Az egyenruhák előző generációja nem felelt meg a használók elvárásainak, és megtervezésükkor nem

Innovatív technológia: Eukaliptuszból készített, bioalapú textília

A bioalapú termékek széles skálája van kereskedelmi forgalomban a kenőanyagoktól a gyógyszerekig és az építőipari alapanyagokig. A „bioalapú” kifejezés azt jelenti, hogy a terméket megújuló alapanyagból (pl.: növények, fák) készítik. Ez kizárja az ételt, a hagyományos fa- és papíripari termékeket, valamint a biomasszát mint energiaforrást. A bioalapú termékek helyettesíthetnek számos olyan fosszilisenergia-alapú terméket, amelyeknek nagyobb az ökológiai lábnyoma a szén-dioxid, a hulladék, az energia és a víz tekintetében.

A Rawicz kórház által beszerzett egyenruhákban eukaliptuszból előállított textilszál van. Az eukaliptusz igazoltan fenntartható erdőültetvényből származik, a termelési eljárás pedig a hagyományos pamuthoz szükséges vízmennyiségnek csupán 1 százalékát igényli. A végeredmény egy rugalmas és kényelmesen viselhető textília.

Az Európai Bizottság 50+ vállalattal létesített köz- és magánszféra közötti partnerséget a bioalapú termékek európai piaci bevezetésének elősegítése céljából.

vették figyelembe a beszerzésükkel és tisztítással járó költségeket és környezeti hatást.

Projektfejlesztés

Az Európai Bizottság által finanszírozott LCB-HEALTHCARE Network lehetővé tette a Rawicz kórház számára, hogy kidolgozza innovációs célú közbeszerzési módszerét, és tanuljon a hálózat többi résztvevőjétől. Szakértői tanulmányutakat szerveztek az LCB partnerekhez az Erasmus Egyetem Orvosi Központjába (Hollandia), a Nottingham Egyetemi Kórházba és a Rotherhami Kórházba (Egyesült Királyság), amelyek elosztatták a kórház dolgozóinak az új módszer befogadásával kapcsolatos aggodalmait, segítettek megérteni a PPI technikák előnyeit, és elősegítették a közvetlen kapcsolatfelvételt a szállítói lánc képviselőivel. Különösen az eredményorientált műszaki leírás alkalmazása, valamint a teljes élettartamra kivetített költségek figyelembe vétele volt újdonság a Rawicz közbeszerzési csapata számára.

Igényfelmérés és a kereslet megteremtése

A Rawicz projektcsapata mindenekelőtt konzultált az ápolókkal, akik az új egyenruhákat viselni fogják. Arról kérdezték őket, hogy mit szeretnek, és mit nem szeretnek az egyenruhájukban és kérték, hogy tegyenek fejlesztési javaslatokat. Ez új és inspiráló tapasztalatnak bizonyult a dolgozók számára. Az egyenruha viselőivel folytatott konzultációnak köszönhetően néhány világos, jól meghatározott paraméter körvonalazódott a projektcsapat számára, ami az eredményorientált műszaki leírás alapjául szolgált. Az új egyenruhának funkcionálisnak, vonzóknak, felhasználóbarátnak, könnyen tisztíthatóknak, tartósnak és költséghatékonyknak kell lenniük.

Mivel a projektcsapat felismerte, hogy a szállítók pozitívan reagálnának arra, ha képes lenne szélesebb körű piaci keresletet teremteni, kapcsolatba lépett más kórházakkal, hogy elmagyarázza nekik a projektet és felmérje az érdeklődés mértékét. Tizenkét kórház - amelyek több, mint 13 000 embert alkalmaznak - fejezte ki érdeklődését a Rawicz kórház kísérleti projektjének eredményei iránt. A Hivatalos Lapban *előzetes tájékoztatót* tettek közzé, amelyben ismertették a kórház igényeit, és meghívták a

"A dolgozók új egyenruhája előreláthatóan 10-15 százalékkal többet fog kerülni, de a teljes élettartamra kivetített költségek tekintetében több, mint 20 százalékos megtakarítást eredményez, és - ami nem kevésbé fontos - az ápolónőink jobban szeretik. Hatalmas sikernek tekinthető, hogy találtunk innovatív anyagot az egyenruhánkhoz. És - minden látszat ellenére - ez nem is volt olyan nehéz. Csupán annyit kell tenni, hogy a végfelhasználókkal folytatott beszélgetés nyomán tisztán kell látni, hogy milyen eredményre van szükség, majd pedig tudatni kell ezt a szállítókkal."

*Renata Pazoła,
közbeszerzési tisztviselő, Rawicz Kórház*

kapott. A kísérleti időszak alatt megbeszéléseket tartottak a szállítókkal is, melyeknek eredményeként változtatásokat eszközöltek az egyenruha stílusa és szabása tekintetében. A kórház beszerzéseinek történetében először alkalmaztak olyan odaítélési szempontokat is, amelyek nem a beszerzési árra vonatkoztak. Kiszámolták a teljes élettartamra kivetített költségeket, és figyelembe vették a javasolt anyagok környezetvédelmi teljesítményét is.

Eredmény és további alkalmazások

2012 októberében a Rawicz aláírt egy szerződést egy helyi vállalattal, amely 50 százalékan poliészterből, 50 százalékan

Tencelből (egy eukaliptusz alapú anyagból) készült ruházatot nyújtására tett ajánlatot. A nyertes ajánlatot a teljes élettartamra kivetített legkedvezőbb költség alapján választották ki, és a lecsökkent tisztítási költségeknek és hosszabb kihordási időnek köszönhető megtakarítások jelentősen bizonyultak. Az egyenruhával kapcsolatos költségek körülbelül 80 százaléka nem az eredeti beszerzési árra, hanem a használati időszakra vezethető vissza; a becslések szerint, hat év alatt 18 százalékos lesz a megtakarítás. Az eljárásba bevont szállítók a kórház által alkalmazott

szakmai párbeszédéről is pozitív visszajelzést küldtek, mert ez lehetővé tette, hogy az áron kívül más tényezők alapján is különbséget tegyenek termékeik között.

potenciális ajánlattevőket egy nyílt találkozóra. A projektet nemzeti és nemzetközi szinten is meghírdették.

Közbeszerzés

Szakmai párbeszédet kezdeményeztek abból a célból, hogy a pályázat előtt összegyűjthessék a piaci ismereteket. A kórház munkatársainak lehetőséget adtak arra, hogy három hónapig teszteljék a három cég által kínált egyenruhákat. Ez az időszak felfedte, hogy az egyik szállító által javasolt textil a számos előnnyel rendelkezik: a mosás során rugalmas, gyors a szárítása, kevésbé piszkolódik, a minőség és a funkcionalitás szempontjából pedig általánosan pozitív kritikát

"Fantasztikus, hogy milyen pozitív volt a többi egészségügyi intézménytől kapott visszajelzés a kórházi egyenruhák innovációs célú beszerzése kapcsán. Tizenkét további kórház jelezte, hogy tanulni szeretnének tőlünk, és fel szeretnék használni az általunk kifejlesztett tudást saját közbeszerzési rendszerükben."

*Marcin Kautsch,
LCB-Healthcare pilot projektkoordinátor,
Lengyelország*

További források

Public Procurement of Innovation Platform (Innovációs közbeszerzési platform):

www.innovation-procurement.org

A PPI forrásanyagban hírek és események, dokumentumok, eszközök, esettanulmányok, projektekről és kezdeményezésekről szóló részletes tájékoztatás, valamint jelentések találhatók.

A Procurement Forum (Közbeszerzési Fórum): www.procurement-forum.eu

Az internetes oldalon az ajánlatkérők és más érdekelt felek felvehetik egymással a kapcsolatot, megvitathatnak és megoszthatnak egymással PPI témákat. Dokumentumokat, képeket és videókat tölthetnek fel, és kérdéseket vagy kommenteket küldhetnek. A felhasználók csoportokat is létrehozhatnak a projektek koordinálása céljából.

European Commission, Directorate General for the Internal Market and Services (Európai Bizottság, Belső Piaci és Szolgáltatási Főigazgatóság): ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement

Az uniós irányelvek hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárások különböző aspektusaira vonatkozó szabályok, értékhatárok, tanulmányok és közlemények. Linkek a környezeti és szociális megfontolásokról szóló információk eléréséhez.

European Commission, Directorate General for Enterprise and Industry (Európai Bizottság, Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság): ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/public-procurement

Az innovációs célú közbeszerzéssel és más ipari innovációs témákkal kapcsolatos projektek, finanszírozási lehetőségek, tanulmányok és események. Ágazati erőforrások (pl.: építőipar, egészségügy, stb.)

Horizon 2020: ec.europa.eu/research/horizon2020

Háttérinformációk, kérdések és válaszok, valamint finanszírozási pályázati felhívások az uniós új kutatási, fejlesztési és innovációs programjához (2014-2020).

Pre-commercial procurement (Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés):

www.cordis.europa.eu/fp7/ict/pcp

A kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéssel kapcsolatos főbb dokumentumok, számadatok, politikai keret, projektek és tagállami kezdeményezések.

ICLEI - Local Governments for Sustainability (Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért):

www.sustainable-procurement.org

Az innovációs célú közbeszerzéssel és a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéssel kapcsolatos tanulmányok és projektek (holland/angol). Legfontosabb kiadvány: Az innovációs célú közbeszerzés, mint a szakpolitikákat kombináló, stratégiai innovációs eszköz felfedezése.

IWT Flemish Innovation Agency (Flamand Innovációs Ügynökség): www.procurementofinnovation.eu / www.iwt.be

Az innovációs célú közbeszerzéssel és a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéssel kapcsolatos tanulmányok és projektek (holland/angol). Legfontosabb kiadvány: Az innovációs célú közbeszerzés, mint a szakpolitikákat kombináló, stratégiai innovációs eszköz felfedezése.

PIANOO Dutch Public Procurement Expertise Centre (Holland Közbeszerzési Szakértői Központ):

www.procurementofinnovation.eu / www.iwt.be

Az innovációs és fenntartható közbeszerzéssel kapcsolatos adatlapok, gyakorlati tudnivalók és a projektek során szerzett tapasztalatok (holland/angol).

REC - Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (Közép-és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ): www.rec.org

Kelet-Európával kapcsolatos, fenntarthatóságra vonatkozó témákról, projektekről és finanszírozási lehetőségekről szóló források.

SMART-SPP - Innovation through Sustainable Procurement (Innováció Fenntartható Közbeszerzéssel): www.smart-spp.eu

Útmutatás, esettanulmány, videó, valamint eszköz az életciklus-költségek kiszámításához, a közbeszerzésben megvalósuló innováció és energiahatékonyság elősegítése érdekében.

Koordinátor:

Partnerek:

REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER

Kapcsolat

ICLEI – Local Governments for Sustainability
European Secretariat
Leopoldring 3, 79098 Freiburg, Germany

Tel: +49-761 / 3 68 92-0
E-mail: info@innovation-procurement.org
Design: Rebekka Dold, Freiburg | www.rebekkadold.de
Kiadó: Procurement of Innovation Platform,
ICLEI - Local Governments for Sustainability
(Projektkoordinátor)

Támogatta: az Európai Bizottság

Jogi nyilatkozat:

Sem az Európai Bizottságot, sem a nevében eljáró személyeket nem terheli felelősség a jelen kiadványban található információk bármely módon történő felhasználásáért, vagy a gondos előkészítés és ellenőrzés ellenére esetlegesen előforduló hibákért. A kiadvány nem feltétlenül fejezi ki az Európai Bizottság hivatalos álláspontját.